

Kendelse

afsagt den 12. december 2019

Sag nr. 2019-80-0303

[Klager]

mod

Finans (Jyllands-Posten)

[Klager] har klaget til Pressenævnet over artiklen *"Danske Bank og Nordeas onde hvidvaskånd har enorm indflydelse – men kan man stole på manden, der er idømt ni års fængsel for skattesvindl?"*, som blev bragt på Finans.dk den 12. marts 2019, idet han mener, at god presseskik er tilsidesat.

[Klager] har navnlig klaget over, at artiklen indeholder ukorrekte og skadelige oplysninger om ham, som ikke blev efterprøvet tilstrækkeligt inden offentliggørelsen.

1 Sagsfremstilling

Forud for offentliggørelsen

Forud for offentliggørelsen var [Klager] og Finans i skriftlig kontakt. Pressenævnet har fra både [Klager] og Finans modtaget kopi af mailkorrespondancen.

Den 11. marts 2019 kl. 09.04 skrev Finans' journalist følgende til [Klager]:

"Dear [Klager]

Here are my questions. If possible I would like to get your answers today.

- 1) You put a lot of effort into closing you critics down. Why is that?
- 2) What will you do about the Danish book that is coming (from [Forfatteren]) and that is critical of your story?
- 3) Why did you fight so hard to stop [Filmmageren]'s movie to be shown?
- 4) When your version of the story is questioned publicly you tend to accuse your critics of being Russian agents or working for Russia. Why do you react in this way?
- 5) You raise a lot of critical questions in your work as a anti-money laundering activist – isn't it fair to question your version of the story since you seem to leave out the parts of the story that doesn't fit into the narrative you have told?

- 6) There is a video on YouTube where you run away from a lawyer with a subpoena. That was the third time they tried to give you the subpoena – why were you so reluctant to get questioned under oath?
- 7) In your book you claim that your problems in Russia were caused either because you fought against the oligarchs or because you criticized Putin. Isn't it possible that your got into problems because of your aggressive tax planning that might even have been illegal?
- 8) Did you at any time when you invested in Russia not pay the proper taxes?
- 9) [Person A] was questioned on the 5th of June and 7th of October 2008. According to you [Person A] went to the police as a whistleblower and accused two officers (Pavel Karpov and Artem Kuznetsov) for being part of the crime of stealing your companies (that were used to steal the 230 mio. dollars paid in taxes). But in his testimonies – which we have come in possession of via [EU-parlamentarikerne] – [Person A] seems to be questioned as a suspect in an ongoing tax case. And he does not accuse Karpov or Kuznetsov of stealing the companies although he mentions their names several times. Why are you saying that [Person A] was a whistleblower?
- 10) You have on several occasions said that [Person A] was beaten to death by 8 guards. What kind of documentation do you have for stating this?
- 11) You have claimed that [Person A] was sentenced after his death. But according to the judgment from the court that was presented to you during your deposition during pre-trial in the Prevezon case in 2015 the case against [Person A] was dismissed. Why have you said that [Person A] was sentenced after his death? Do you have any documentation that proves this statement?
When did [Person A] start working for you?
- 12) Have you used [Person A]'s death in your favor to shift the focus from wrongdoings conducted by you and your companies?
- 13) According to the ICIJ-database a firm affiliated to you - Berkeley Advisors Inc – was set up by Mossack Fonseca. A document states that you – [Klager] – were the owner of the firm. Can you confirm that?
- 14) Why did Mossack Fonseca set up this firm for you in the British Virgin Islands?
- 15) How many companies have Mossack Fonseca set up for you?
- 16) You have as an anti-money laundering activist questioned the use of firms in jurisdictions as BVI and Cyprus – why did you use the jurisdictions yourself?
- 17) How wealthy are you today?
- 18) Who sponsors the work that you and your team is doing with money tracing?
How much does this cost annually?
- 19) Did you and some of your accomplices steal the 230 mio. dollars that had been paid in taxes?"

I en mail sendt kl. 09.24 samme dag henvendte [Klager] sig til journalistens kollega, idet han på baggrund af ovenstående mail stillede spørgsmålstegn ved, om journalisten kunne være "on a Russian payroll". I fire efterfølgende mails, som blev sendt inden for én time samme formiddag, redegjorde [Klager] for sin mistanke, mens journalistkollegaen forsikrede [Klager] om, at journalisten ikke er en russisk agent.

Kl. 17.39 samme dag skrev journalisten til [Klager] og rykkede for svar på sine spørgsmål. Journalisten gav [Klager] en deadline for svar til den følgende dag kl. 11.00. 20 minutter senere svarede [Klager], at han arbejdede på sagen, men at han ikke kunne love at svare inden den fastsatte deadline. Den 12. marts 2019 kl. 11.21 skrev Finans til [Klager] og forlængede hans deadline. Finans skrev i den forbindelse følgende: *"I can give you until 2:00 PM (your time). But if I haven't heard from you by then we will have to run our story without your quotes and then make a follow up article with you afterwards."*

Den 12. marts 2019 kl. 11.51 besvarede [Klager] journalistens spørgsmål. Af mailen fremgår blandt andet:

"1) You put a lot of effort into closing you critics down. Why is that?"

This is not true.

I am happy to address honest critics, but we have been dealing with a massive disinformation campaign emanating from the top of the Russian government in retaliation to the [Person A] Act. In 2012, Putin made it his top foreign policy priority to have the [Person A] Act repealed and has been personally involved in slandering me since then on numerous occasions (which are all a matter of public record).

His slander has been supported by many arms of the Russian government including the General Prosecutor, the Foreign Minister, the head of the Russian State Investigative Committee and all Russian state television channels.

The Russian government has used multiple avenues to spread falsehoods and misrepresentations about me and [Person A]. They have regularly lied to foreign journalists, governments, international organisations and foreign courts.

The Russian government has accused me of killing [Person A] and four other Russians, of being an MI6/CIA agent, of stealing \$4.8 billion from the IMF and of contributing \$400 million to Hilary Clinton's presidential campaign.

The Russian General Prosecutor's agent and "informer" [Person B] - who was instrumental in this disinformation campaign in the last few years was indicted earlier this year in the US court for obstruction of justice.

Anyone who has looked into the Russian government's disinformation campaign has rejected their version of events as outlandish and laughable.

[...]

3) Why did you fight so hard to stop [Filmmageren]'s movie to be shown?"

Because the film promotes a completely false, fabricated and defamatory narrative about [Person A] who was killed in 2009 and cannot speak for himself.

[Person A]'s family and I have written to every organization involved in the production and distribution of this film, pointing out the specific falsehoods and misrepresentations. No responsible media organization, having reviewed the documents and facts, wanted anything to do with it.

We received support in this endeavour from Russian human rights leaders, including Ludmila Alexeeva and Valery Borschev, who led the investigation into [Person A]'s case in Russia.

You can familiarise yourself with the statement by Ms. Alexeeva which was published in May 2016, i.e. nearly three years ago when the film first surfaced.

(Google translated from the interview published in Russian):

Lyudmila Alekseeva, head of the Moscow Helsinki Group:

- Mr. [Filmmageren] started a great campaign to blacken the memory of [Person A]. However, we, human rights activists, are ready to submit materials known by the way and to Mr. [Filmmageren], which refute his claims that [Person A] died a natural death, and not from beatings with truncheons.

Alas, all of our modern domestic analytical films are lowered from above by the authorities. Who exactly was behind this film and who ordered it to the author, I have no idea. But one thing is clear - these are people for whom it is very important to disavow the evidence about corruption that began to emerge first from the [Person A] case (and thanks to [Person A]) and continue now, but on such a global scale (one Panamanian file is worth).

[...]

<https://www.novayagazeta.ru/articles/2016/05/04/68465-nasledie-magnitskogo>

You can also see that Mr. [Filmmageren] has become a mouthpiece for the Russian government's propaganda by reading the statements made in promotion of his anti-[Person A] film by the Russian General Prosecutor and the Russian Foreign Affairs Minister, which one can locate in public records if one researches the background of [Filmmageren]'s film.

4) When your version of the story is questioned publicly you tend to accuse your critics of being Russian agents or working for Russia. Why do you react in this way?

Which "story", which "version" and which "critics" are you referring to?

The facts of the fraud against me and my company, of the persecution of all Russian lawyers who investigated the fraud, and the false arrest, torture and murder of [Person A], have been investigated independently by numerous persons and organisations, which are consistent with my "version" of events.

Here are a sample of those reports:

1. The report of Prison Public Oversight Commission of Moscow;
2. The Report of Human Rights Council of the President of Russian Federation;
3. PACE Report by Sabina LEUTHEUSSER-SCHNARRENBERGER <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=12276&lang=en> ;
4. PACE Report by [EU-parlamentarikerer] <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=20409&lang=en>, <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-DocDetails-en.asp?FileID=20084&lang=en> ;
5. PACE Report by Lord Anderson <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-DocDetails-EN.asp?FileID=25053&Lang=EN> ;
6. Investigation by US Department of Justice (https://www.docketalarm.com/cases/New_York_Southern_District_Court/1--13-cv-06326/United_States_of_America_v._Prevezon_Holdings_Ltd._et_al/381/)

7. 15 other countries, criminal authorities of them opened criminal investigation into laundering the proceeds of \$230mln on [Klagers firma] request I've accused [Filmmageren] because he's been openly working with those involved in the \$230 million fraud and those who received the proceeds of that fraud. My suspicions have been proven correct in multiple exposes by investigative journalists who showed Ms. [Person B], an associate of the Russian family who the US Department of Justice determined to have received \$230 mln fraud proceeds. As you would know from the US Department of Justice, Ms. [Person B] provided financial support for [Filmmageren]'s film.

5) You raise a lot of critical questions in your work as an anti-money laundering activist – isn't it fair to question your version of the story since you seem to leave out the parts of the story that doesn't fit into the narrative you have told?

You appear to make an accusation in your question but you are not being specific – which “story” are you referring to and what doesn't fit?

We are pursuing the money laundering case to get justice for [Person A]. Since the people who killed him have not faced justice in Russia, we have sought to get law enforcement to prosecute those people who laundered the money in the West. I'm not aware of what part of my narrative doesn't fit into that objective.

Have you reviewed the public records of money laundering investigations conducted by your journalistic colleagues around the world tracing the stolen funds? Have you looked at the public findings of the US Department of Justice who conducted a multi-year investigation and secured a \$6 mn settlement from the Russian family who profited from the fraud?

6) There is a video on YouTube where you run away from a lawyer with a subpoena. That was the third time they tried to give you the subpoena – why were you so reluctant to get questioned under oath?

The lawyers issuing the subpoenas worked directly for [Person B] who has since been exposed by the US Department of Justice as an agent for the Russia government and indicted for obstruction of justice.

[https://www.justice.gov/usao-sdny/pr/russian-attorney-\[Person B\]-charged-obstruction-justice-connection-civil](https://www.justice.gov/usao-sdny/pr/russian-attorney-[Person B]-charged-obstruction-justice-connection-civil)

They sought to obtain documents about my security, my personal movements, the whistleblowers who helped us, and the law enforcement investigations we assisted. Providing those documents directly to the Russian government would have put me, my family, my colleagues and our community of justice activists in danger of being killed by the Russian government.

7) In your book you claim that your problems in Russia were caused either because you fought against the oligarchs or because you criticized Putin. Isn't it possible that your got into problems because of your aggressive tax planning that might even have been illegal?

No.

Shortly after I was expelled from Russia in November 2005, we sent an inquiry to the Russian authorities about whether there were any criminal allegations opened which would have precipitated that. We received an official response saying there

were none. We also received a reply stating that I was expelled under an article of the Russian law declaring me a threat to national security.

8) Did you at any time when you invested in Russia not pay the proper taxes?

[Klagers firma] was one of the largest tax payers in Russia, its companies have been audited and found in compliance with tax regulations by the authorities. It was the fact that [Klagers firma] companies paid so much in taxes that made them attractive targets for corrupt officials and criminals specialising in fraudulent “tax rebates” as [Person A] pointed out in his testimony.

9) [Person A] was questioned on the 5th of June and 7th of October 2008. According to you [Person A] went to the police as a whistleblower and accused two officers (Pavel Karpov and Artem Kuznetsov) for being part of the crime of stealing your companies (that were used to steal the 230 mio. dollars paid in taxes). But in his testimonies – which we have come in possession of via [EU-parlamentarikerer] – [Person A] seems to be questioned as a suspect in an ongoing tax case. And he does not accuse Karpov or Kuznetsov of stealing the companies although he mentions their names several times. Why are you saying that [Person A] was a whistleblower?

Have you actually read [Person A]’s testimony? If so, you would have seen that the answer is self-evident and doesn’t support your allegations.

It was not a “tax case” but the criminal case on fraud opened on 05.02.2008 in response to the criminal complaint filed [Person C], HSBC officer and [Person A] testified in this case as a representative of [Person C].

[Person A]’s testimonies are in the public record and on the [Person A] justice campaign website, and have been for a long time. It is clear from the text of his testimony that he is not a suspect, but is giving testimony in his professional capacity, legally representing his client, [Klagers firma], whose criminal complaint caused an investigation to be opened into the fraud against [Klagers firma]. [Person A] described the findings of his investigation of the fraud against [Klagers firma] and identified who played a role in the fraud, including how police officers targeted [Klagers firma], and how Karpov and Kuznetsov breached their official duties to assist the criminals.

10) You have on several occasions said that [Person A] was beaten to death by 8 guards. What kind of documentation do you have for stating this?

The Russian government has released multiple records to the [Person A] family demonstrating that [Person A] was beaten by 8 riot guards with rubber batons. These include: the certificate of use of rubber batons from the prison, the death certificate referencing the suspected cerebral-cranial injury, and the forensic post-mortem stating that his injuries were consistent with the use of rubber batons.

11) You have claimed that [Person A] was sentenced after his death. But according to the judgment from the court that was presented to you during your deposition during pre-trial in the Prevezon case in 2015 the case against [Person A] was dismissed. Why have you said that [Person A] was sentenced after his death? Do you have any documentation that proves this statement?

Have you read the verdict from his trial? If so, the answer is self-evident.

The document concluding the trial against [Person A] was issued in Moscow, 11 July 2013, and “established” him guilty of “devising” tax evasion:

“Court Order, Moscow, 11 July 201, Tverskoi District Court of Moscow has considered in its public session the criminal case against Mr [Person A] ... indicted in committing two criminal offences provisioned by pp 3 and 5 of Article 33and Mr [Klager], indicted in committing two criminal offences provisioned by pp 3 and 5 of Article 33 and ESTABLISHED that [Person A] had arranged for a tax avoidance for two entities by falsifying tax returns. It was in a group with prior agreement and on a large scale.... Mr [Person A], acting in the interest of Mr [Klager], devised a plan of committing criminal offence, in accordance with which, he found not identified individuals...”

When did [Person A] start working for you?

[Person A] was working with Firestone Duncan law firm which provided services to [Klagers firma] since the late 1990’s.

12) Have you used [Person A]’s death in your favor to shift the focus from wrongdoings conducted by you and your companies?

This is a callous and offensive question. When [Person A] was murdered, I made a vow to his memory, his family and to myself that I will do everything in my power to seek justice for him. I would not have been able to live with myself if I did anything other than that.

[...]

17) How wealthy are you today?

I do not comment on that.

[...]

19) Did you and some of your accomplices steal the 230 million dollars that had been paid in taxes?

No. This is a highly defamatory question which accuses me of a crime. It is actionable if you choose to repeat it. Companies I advised were some of the largest tax payers in Russia, and paid \$230 million in taxes in 2006. The entire amount was stolen with approval from the senior Russian government officials and ended up on accounts and in real estate owned by families of Russian government officials, and some funds have been shown through Panama Papers to flow to the account of President Putin’s associate Sergei Roldugin. The facts have been widely reported and confirmed by multiple governments, law enforcement agencies and investigative journalists around the world.”

Omkring én time senere, den 12. marts 2019 kl. 12.52, besvarede journalisten [Klager]s mail ved at stille opfølgende spørgsmål til fem af de fremsendte svar.

[Klager] besvarede disse spørgsmål i en mail, som blev sendt til Finans den 12. marts 2019 kl. 20.12. Af mailen fremgår:

“Regarding my question 4:

You write that it is known from the US Department of Justice that [Person B] provided financial support for [Filmmageren]’s film. I am not aware of this. Can you

send the document or a direct link to the document where the US Department of Justice proves this?

See the testimony of Mr. Akhmetshin to the US Senate Judiciary hearing in November 14, 2017 in respect of the US DOJ investigation into FARA violations by unregistered Russian agents, [Klagers firma] complained for in 2016:

“Q Have you ever worked with Ms. [Person B] abroad?

A Could you be more specific, please?

Q Outside of the United States?

A I did a small project with Ms. [Person B] in Brussels, Belgium.

Q And was that related to the showing of the film “The [Person A] Act”?

A That is correct, sir. Yes.

(page 45)

Q But you have had further contact with her?

A Ms. [Person B], yes.

Q Was it all in the context of the Prevezon case, or were there other --

A Prevezon case was on hold at that time....And also we did the screening of this film, this [Person A] film here in Washington, D.C., so she was in town for that.”

https://www.judiciary.senate.gov/imo/media/doc/Akhmetshin%20Transcript_redacted.pdf

He also confirmed that it was Ms. [Person B] who [Filmmageren] approached in the spring of 2016 , Ms. [Person B] informed me that she was approached by a movie director who shot a film .. she introduced me to him in New York . (page 46)

[...]

[Filmmageren] confirmed that all expenses related to screening of his film were met ultimately by Ms. [Person B] and Mr. Katsyv

“[Filmmageren] told RFE/RL he had originally planned to pay for the June 13 screening -- ... himself, but “the bill did not materialize and already in D.C. I was told it'd been taken care of.”

[https://www.rferl.org/a/rinat-akmetshin-russia-gun-for-hire-washington-lobbying-\[Person A\]-\[Klager\]/27863265.html](https://www.rferl.org/a/rinat-akmetshin-russia-gun-for-hire-washington-lobbying-[Person A]-[Klager]/27863265.html)

The same was confirmed by Mr. Samochernov’s [another member of Katsyv / [Person B] team] testimonies to US Senate: “... Ms. [Person B] supported this filmmaker, Mr. [Filmmageren], and helped promote his film and the screening of the film. And to that extent, she travelled to Brussels where the film was banned, and ultimately it is my understanding that HRAGIF secured the Freedom Museum in Washington to screen the movie.”

https://www.judiciary.senate.gov/imo/media/doc/Samochornov%20Transcript_redacted.pdf

Regarding question 7:

Can you please send a copy of the official response from the Russian authorities where they state that there were no criminal allegations against you?

The document is attached. [[Klager] har vedlagt et russisk dokument samt en engelsk oversættelse heraf, som det fremgår blev sendt til ham fra “General Prosecutor Office of Russian Federation” den 27. april 2006, *Pressenævnet*]

Regarding my question 8:

You write that you paid a lot of taxes, but you do not answer my question which is: Did you at any time when you invested in Russia not pay the proper taxes?

The [Klagers firma] fund that I advised paid all taxes at all relevant times in Russia.

Regarding question 10:

Can you please send the “multiple records” from the Russian government proving that [Person A] was beaten to death by 8 guards?

Mr Borshev – the head of OPC (the Oversight Prison Commission of Moscow) after conducting its investigation stated the following:

“There were 8 guards participating in beating of the lawyer [[Person A]] in Matrosskaya Tishina [detention centre]” – confirmed by the human right commissioner [Mr Valery Borshev]. (emphasis added)

[https://www.bbc.com/russian/russia/2011/11/111128_\[Person A\]_\[Klagers firma\]_report](https://www.bbc.com/russian/russia/2011/11/111128_[Person A]_[Klagers firma]_report)

Certificate on use of handcuffs, issued by Matrosskaya Tishina Detention Center, 16 November 2009:

“16.11.2009 19:30 min. Assistant Deputy to Head of Detention Center, Lt O G Kuznetsov at collection point post ... rubber baton was applied to ... [Person A].”

RUS: <http://russian-untouchables.com/rus/docs/D310.pdf>

ENG: <https://drive.google.com/file/d/oB6nugCIZ1LPPOXpFdFdkUUN-LUnc/view?pref=2&pli=1>

Death Certificate of [Person A], 16 November 2009, signed by officials of Matrosskaya Tishina Detention Center, identifies suspected cerebral cranial injury.

RUS: <http://russian-untouchables.com/rus/docs/D386.pdf>

ENG: <https://drive.google.com/file/d/oB6nugCIZ1LPPUHV1cWhnNzRS-bHM/view?pref=2&pli=1>

Official Post Mortem Photographs, 17 November 2009.

[I mailen fremgår herefter fire billeder, som oplyses at vise “[Person A]’s Left Hand, [Person A]’s Knuckles, [Person A]’s Left Knee og [Person A]’s Wrist”. Alle de affotograferede kropsdele ses at have mørke, blå mærker, *Pressenævnet*]

Regarding question 11:

What you have send proves that [Person A] was part of the case which I don’t think anyone has denied. But it does not prove that he was sentenced. I have read the verdict and it does not say anything about a sentence to [Person A]. If you stick to your claim that he was sentenced, then please send the part of the verdict that according to you proves this.

I’ve never made a claim that [Person A] was sentenced. I’ve made the claim that he was convicted. If you listen to any of my speeches on YouTube you will hear me quoted as saying “they found us both guilty. They couldn’t do anything more to [Person A] because they already killed him. They sentenced me to nine years in absentia”

The posthumous trial document does not simply show that he was “part of the case”, as you state, but clearly sets out that the trial that was held in 2013 was specifically against [Person A] (who was killed in 2009) and me, and that through the course of the trial it was “established” that [Person A] was the “mastermind” of the scheme. [...]

Den påklagede artikel

Finans bragte den 12. marts 2019 artiklen ”*Danske Bank og Nordeas onde hvidvaskånd har enorm indflydelse – men kan man stole på manden, der er idømt ni års fængsel for skatte-svindler?*” på Finans.dk. Af artiklen fremgår:

”[Klager] er udråbt som en helt i den vestlige verden. En mand, der kæmper mod de onde. Som nærmest egenhændigt har taget kampen op mod det korrupte Rusland med en forrået præsident Putin i spidsen, og som i årevis har ført en utrættelig kamp for menneskerettigheder og for at få retfærdighed for sin skatterevisor, [Person A], der i 2009 døde i et russisk fængsel.

Han spiller en nøglerolle i de store afsløringer af hvidvasksager i Danske Bank, Nordea, Swedbank og flere andre internationale banker. Og han er manden, der har fået USA og andre lande til at indføre [Person A]-love, som indebærer, at navngivne russere hverken kan rejse ind i USA eller lave forretninger i lande, der har indført lovgivningen. En lov, som har fået Rusland til at gøre gengæld og nærmest fået den kolde krig til at blusse op igen.”

I artiklen er der her indsat en faktaboks med overskriften *[Person A]-lovgivning*. Af faktaboksen fremgår:

”[Person A]-loven rammer bl.a. russiske statsborgere mistænkt for menneskeretskrænkelser.

Det betyder konkret, at 49 navngivne medlemmer af Putins inderkreds er nævnt på en bandlysningsliste, og de pågældende hverken kan rejse i lande, som håndhæver loven, eller gøre forretninger der.

USA, Canada og de baltiske lande er blandt dem, der har indført en sådan sanktionsliste, mens EU arbejder på sagen, og Danmark overvejer det.

Baggrunden for sanktionslisten er historien om den afdøde russiske skatterådgiver [Person A], der døde i fængsel efter at have beskyldt højtstående embedsmænd for at have stjålet 1,5 mia. kr. i en af Ruslands spektakulære korruptionssager.”

Artiklen fortsætter:

”Men er [Klager] en helt, eller er sandheden også, at han kynisk har udnyttet [Person A]s død i et russisk fængsel til at fjerne fokus fra det faktum, at han som investor i Rusland var i søgelyset for at begå skattesvindler – og endte med en dom på ni års fængsel for netop det?

»Det er et ondsindet og anstødeligt spørgsmål. Da [Person A] blev myrdet, lovede jeg til minde om ham, hans familie og mig selv, at jeg vil gøre alt i min magt for at søge retfærdighed for ham,« skriver [Klager] i en e-mail til Finans.

Han viger ikke fra sin egen version af historien: At han efter i 1996 at have grundlagt investeringsselskabet [Klagers firma] i Rusland blev landets største udenlandske investor. Men at han i 2007 blev udsat for et komplot, da russiske efterforskere ransagede hans kontor, stjal nogle af hans investeringsselskaber og efterfølgende brugte

dem til at stjæle 1,5 mia. kr. fra den russiske statskasse. Da [Person A] som skatterevisor afslørede komplotet, blev han fængslet, tortureret og slået ihjel. Og når kritikere undsiger [Klager]s version, slår han hårdt ned på dem. Den anerkendte og prisvindende russiske filminstruktør [Filmmageren] er en af dem, der har prøvet at blive udråbt som en propagandist betalt af den russiske efterretningstjeneste, efter at han i 2016 lavede en stærkt kritisk dokumentarfilm om [Klager].”

Herefter følgende faktaboks indsats:

”[Filmmageren]

[Filmmageren] er en prisvindende instruktør af dokumentarfilm.

Han er blevet kendt internationalt for sine stærkt kritiske film om Rusland, Putin og den russiske efterretningstjeneste.

Blandt hans film er en om den tidligere KGB-agent Litvinenko, der flyttede til England og blev en stor kritiker af Putin og KGB. I England slog to russiske agenter angiveligt Litvinenko ihjel med det radioaktive stof Polonium. Giftmordet blev en kæmpe sag i alverdens medier.

Han har også lavet stærkt kritiske film om Ruslands krigsindsats i Tjetjenien og Georgien.

Efter filmen om Litvinenko var det planen at lave en film om helten [Person A], der døde for at stå op imod de russiske undertrykkere. Undervejs i researchen gik det ifølge [Filmmageren] op for ham, at [Klager]s historie om [Person A] er usand.”

Artiklen fortsætter:

”Det til trods for, at [Filmmageren] – der i dag bor i Norge – er manden bag flere dokumentarfilm med kritisk fokus på Rusland, præsident Putin og efterretningstjenesten FSB.

»[Klager] kalder folk, der angriber ham, for russiske agenter. Mit uheld er, at jeg er født der og har et russisk navn, så psykologisk er det nemt for ham at angribe mig. Men det er paradoksalt, for jeg har lavet en stribe stærkt kritiske film om Putin og Rusland, mens [Klager] gik rundt og var en stor fan af Putin og forsvarede ham. Han sagde, at Putin var fantastisk og ikke korrupt. Lige indtil det russiske politi begyndte at interessere sig for [Klager]s skattefusks,« siger [Filmmageren].

Han understreger, at hans film trods stemplet som russisk propaganda ikke har fået en kroners finansiering fra Rusland, men derimod er produceret af norske Piraya Film, der bl.a. har produceret den Oscar-nominerede dokumentar ”The Act of Killing” og [Person D]s dokumentar ”Cold Case Hammarskjöld”.

I dokumentarfilmen følger man [Filmmageren], som først vil lave en hyldestfilm baseret på [Klager]s historie, men senere vender vinklen på hovedet og ender med at portrættere [Klager] som en manipulator.

Det har ikke været muligt at interviewe [Klager], men han skriver i en e-mail, at det ikke er sandt, at han slår hårdt ned på sine kritikere.

»Jeg vil med glæde adressere ærlige kritikere, men vi har måttet håndtere en massiv disinformationskampagne, som udgår fra toppen af den russiske regering som gengæld for [Person A]-loven,« skriver han og fortsætter:

»Enhver, der har kigget nærmere på den russiske regerings disinformationskampagne, har afvist deres version af hændelserne som outreret og grinagtig.«

Finans er fulgt i sporet på kritikerne og har ved hjælp af amerikanske, engelske og russiske retsdokumenter trykprøvet en række af de påstande, som [Klager]s fortælling bygger på. Konklusionen er klar: Den version af sandheden, som [Klager] rejser rundt i Vesten og udbreder, er langt fra hele sandheden.

[Klager]s troværdighed spiller ellers en afgørende rolle i [Person A]-sagen, som den er blevet kendt i alverdens medier og i det politiske efterspil. For politikere i både USA og Europa har lagt afgørende vægt på hans personlige fortælling.

[Klager]s troværdighed blev bl.a. testet, da han i 2015 blev tvunget til at vidne under ed i en amerikansk retssag.

Her var et selskab endt i fedtefadet for at have modtaget en del af de 1,5 mia. skatte-kroner, som [Klager] hævder blev stjålet fra den russiske statskasse i et komplot, hvor hans gamle selskaber blev misbrugt. Det var [Klager], som havde politianmeldt selskabet. Han havde personligt båret dokumenterne ind til anklagemyndigheden i New York, og senere tog statsanklageren over.

Trods sin rolle i sagen sad [Klager] ikke frivilligt i vidneskranken, som forsvaret havde indkaldt ham til. Han flygtede flere gange fra advokater, der forsøgte at stævne ham.

En video på internettjenesten YouTube viser et af flugtforsøgene. Efter et besøg hos den amerikanske talkshow-vært Jon Stewarts The Daily Show den 3. februar 2015, hvor [Klager] fortalte sin version af [Person A]-historien, ser man ham ude på den sneklædte gade komme løbende, skubbe en kvinde til side, hoppe ind på bagsædet af en bil og ud igen på den anden side, inden han flygter ned ad West 51. Street på Manhattan.”

I artiklen er der her indsat et link til en video på youtube.com med titlen ”[Klager] served with subpoena in New York (original)”. På videoen ses det i artiklen ovenfor beskrevne hændelsesforløb. Artiklen fortsætter:

”[Klager] giver i en e-mail denne forklaring på sin flugt. »De forsøgte at skaffe sig adgang til dokumenter om min sikkerhed, mine personlige bevægelser, de whistleblowere, som hjalp os, og de myndighedsefterforskninger, som vi assisterede. At forsyne den russiske regering med disse dokumenter direkte ville have sat mig, min familie, mine kolleger og vores fællesskab af retfærdighedsaktivister i fare for at blive dræbt af den russiske regering.«

En amerikansk dommer tvang dog [Klager] til at afgive forklaring under ed, og her kom det frem, at [Klager]s investeringsfond, [Klagers firma], ikke udelukkende havde den aktivistiske tilgang over for oligarker, som [Klager] senere selv har fremhævet. Selskabet var øjensynligt også stærkt fokuseret på at betale så lidt i skat som muligt.

[Klagers firma] havde i hvert fald etableret flere investeringsselskaber, som ifølge myndighederne ikke overholdt lovgivningen, og selskaberne blev dømt for skattefifleriet ved domstolene.”

I artiklen er der her indsat en faktaboks med overskriften ”*Skattefusk*”. Af denne faktaboks fremgår:

”Skattefusk

[Klagers firma] etablerede investeringsselskaber i den sydrussiske region Kalmykia, hvor virksomheder blandt andet kan få en skatterabat, hvis mindst halvdelen af de ansatte er handicappede. Den regel blev angiveligt indført for at hjælpe veteraner fra Afghanistan-krigene i job.

[Klager] var direktør for et investeringsselskab, Saturn Investments, som en domstol i Kalmykia i 2003 fastslog ulovligt havde udnyttet reglerne ved pro forma at ansætte handicappede for at opnå skatterabatten. Investeringsselskabet tabte også appellsagen.

Den 9. december 2005 afgjorde Retten i Kalmykia ifølge dokumenter fra en vidneafhøring af [Klager], at et andet af [Klagers firma]s investeringsselskaber, Dalnaya Steppe, skyldte ca. 130 mio. kr. i skatter. Selskabet gik efterfølgende konkurs, uden at skatten var betalt.

Et tredje af [Klagers firma]s selskaber blev også undersøgt af de russiske myndigheder for skatteunddragelse.”

Artiklen fortsætter:

”Da skattesagerne mod investeringsselskaberne blev indledt, var [Klager] en stor fortaler for Putin, som han gentagne gange roste, når han udtalte sig til internationale medier.

I januar 2005 understregede [Klager] i en debat ved topmødet i Davos, at alle i Rusland vidste, at det ikke længere var acceptabelt ikke at betale skat. Men i november samme år blev [Klager] afvist ved sin indrejse til Rusland – ifølge [Klager] med argumentet om, at han var en trussel mod landets sikkerhed.

[Filmmageren] har en anden udlægning:

»Den største løgn er, at hans skattesag er politisk motiveret, og at Putin personligt er efter [Klager], fordi han er bannerfører for menneskerettigheder. [Klager] blev en fjende af Rusland på grund af de skattemumre, som han og [Klagers firma] lavede,« siger han.

[Klager] afviser i en e-mail den forklaring. Han skriver, at [Klagers firma] kort efter hans udvisning forespurgte de russiske myndigheder, om der var åbne strafferetlige efterforskninger, som kunne give det udfald.

»Vi modtog et officielt svar, som sagde, at der ingen var. Vi modtog også et svar, der hævdede, at jeg var udvist efter en paragraf i russisk lov, som erklærede mig en trussel mod den nationale sikkerhed,« skriver [Klager].

Han har dog ikke sendt dokumentation for sine påstande, ligesom han ikke svarer på spørgsmålet om, hvorvidt han og [Klagers firma] har betalt den skat, de skulle i Rusland. Den vigtigste person i [Klager]s historie om de russiske ugeringer er [Person A], som ifølge [Klager] blev banket til døde på grund af sin heltmodige beslutning om at blive en whistleblower, der afslørede komplottet.

[Klager] har i sin selvbiografi fortalt, at han tog kontakt til den bedste advokat, han kendte i Moskva, [Person A], i forbindelse med at hans kontor blev ransaget i 2007. »Så snart [Person A] var med på holdet, bad vi ham analysere, om vi havde gjort noget forkert,« skriver [Klager] i biografien.

Men [Person A] kom ikke med på holdet i 2007. Under vidneafhøringen indrømmede [Klager], at [Person A] havde arbejdet for ham i hvert fald siden 2002 - blandt andet med et af de investeringsselskaber, som myndighederne havde rejst skattesager imod.

Han indrømmede også, at [Person A] ikke har en juridisk eksamen. [Person A] var således ikke advokat. Han var en skatterevisor, der stod i spidsen for afdelingen for skatteret i det advokatfirma, Firestone Duncan, som [Klager]s firma havde brugt siden sidst i 90'erne i Moskva.

Historien om whistlebloweren [Person A] er helt central i [Klager]s fortælling. Men vidneafhøringerne af [Person A], som er offentligt tilgængelige, viser, at han ikke mødte op hos politiet for som whistleblower at afsløre et komplot. Han var indkaldt som vidne i en igangværende efterforskning, fordi han selv og [Klager] blev undersøgt for skattesvindler.

Ifølge [Klager] beskyldte [Person A] under vidneafhøringerne to navngivne efterforskere fra henholdsvis politiet og skattemyndighederne for at være en del af komplottet, hvor kriminelle angiveligt stjal [Klagers firma]s investeringsselskaber. Det var denne navngivning, der betød, at han senere blev fængslet og slået ihjel. Han var blevet et problem for dem.

I de offentliggjorte vidneafhøring nævner [Person A] de to efterforskere talrige gange. Blandt andet fortæller han, at de var med til ransagningerne og til at beslaglægge officielle virksomhedsdokumenter. Men han beskylder dem ikke for at stå bag tyveriet. Han rejser ingen anklager mod dem. For [Filmmageren] er det afgørende. »[Person A] blev indkaldt som vidne i en strafferetlig efterforskning; han gik ikke på eget initiativ for at rapportere en forbrydelse. [Klager] manipulerer ved at henvise til disse dokumenter som [Person A]s whistleblower-vidnesbyrd. Det er ikke sandt, at han her anklagede politifolk for tyveri af 1,5 mia. kr. Og der er intet andet bevis for, at [Person A] afdækkede et tyveri af skattebetalingerne. Derfor falder motivet i [Klager]s fortælling for at fængsle og dræbe [Person A] fra hinanden,« siger han.

Den schweiziske parlamentariker [EU-parlamentarikeren] har i flere år undersøgt [Person A]-sagen, og han har som medlem af Europarådets Parlamentariske Forsamling været bannerfører for at indføre resolutioner mod russere i Europa på grund af [Person A]s død.

I en email-korrespondance med Finans erkender han, at [Person A] rent faktisk blev afhørt som en mistænkt. Alligevel mener han, at [Person A] var whistleblower. Ifølge [EU-parlamentarikeren] skete advarslerne som whistleblower blot i politianmeldelser, der lå forud for vidneafhøringerne af [Person A].

Finans har gennemgået politianmeldelserne. [Person A] er ikke nævnt i dem, ligesom det er en direktør i storbanken HSBC, der som [Klagers firma]s partner advarer om et muligt svindelnummer og et komplot blandt embedsmændene.

»Først lancerer de en version, hvor [Person A] under sine vidneafhøringer angiveligt optræder som whistleblower. Når den forklaring falder fra hinanden, lanceres en ny. Og hvis den er rigtig – hvilket jeg ikke mener, at den er – så er [Person A] slet ikke whistleblower, fordi han ikke beskyldte politiet for tyveriet. Så har [Klager] rejst verden rundt og gjort en helt forkert mand til helten i historien, som amerikanernes lovgivning er navngivet efter,« konstaterer [Filmmageren].

Ifølge ham er sandheden, at der slet ikke er nogen whistleblower, fordi begivenhederne ikke er foregået, som [Klager] hævder det. Men det er [EU-parlamentariker] uenig i. Han mener, at [Klager] er pålidelig.

»Han er drevet af sin dårlige samvittighed, fordi han ved, at [Person A] døde på hans vegne så at sige. Kreml ønskede at putte ham i fængsel og ikke [Person A],« skriver [EU-parlamentariker].

Selve [Person A]s død er et andet kontroversielt omdrejningspunkt i hele sagen. I [Klager]s version blev [Person A] fængslet og tortureret for til sidst at dø efter at være blevet lænket til sengen og gennembanket af otte vagter med gummistave. [Klager] hævder, at der er flere rapporter fra de russiske myndigheder, der underbygger denne version.

Men da [Filmmageren] filmede sin dokumentar om [Person A], kunne han ikke få det til at gå op: Han kunne simpelthen ikke få otte kampklædte betjente ind på den plads, der var i [Person A]s celle. Han endte derfor med at opfatte [Klager]s version af [Person A]s død som en løgn.

Organisationen Læger for Menneskerettigheder nævner heller ikke tortur eller vold med døden til følge i sin uafhængige rapport om [Person A]s død fra 2011. Den beskriver, at han var syg og led af galdesten og kronisk aktiv galdeblære og bugspytkirtelbetændelse, og at han på dagen for sin død klagede over smerter og opkast, men modtog utilstrækkelig lægehjælp.

»Forsømmelsen var kalkuleret, bevidst og umenneskelig. Han modtog utilstrækkelig medicinsk evaluering og behandling gennem sin tilbageholdelse og på dagen for sin død fortsatte dette,« skriver de uafhængige læger i rapporten. [Ordene ”*skriver de uafhængige læger i rapporten*” udgør et link til hjemmesiden [https://phr.org/wp-content/uploads/2011/07/\[Person A\]-report-july2011.pdf](https://phr.org/wp-content/uploads/2011/07/[Person A]-report-july2011.pdf), som indeholder en rapport af 28. juni 2011 fra International Forensic Program, PHR, Physicians for Human Rights, med overskriften ”*Forensic Review of [Person A] documents submitted by [Klagers firma] Fund*” samt følgende indledning ”*Physicians for Human Right’s International Forensic Program (PHR/IFP) was contacted by [Klagers firma] CEO [Klager] on December 16th, 2010 requesting a review of documents in their possession relating to the death in custody of their lawyer, [Person A] [...]*”, *Pressenævnet*]

»Den gentagne medicinske forsømmelse og tilsidesættelsen af Mr. [Person A]s velfærd var utvivlsomt en væsentlig faktor førende til hans død,« lyder en af konklusionerne.

Men der er i rapporten ikke et ord om vagter, der bankede [Person A] til døde. Finans har været i kontakt med organisationens daværende direktør, [Person E], men han ønsker ikke at udtale sig.

Heller ikke [EU-parlamentariker] køber [Klager]s fortælling om, at [Person A] blev banket til døde, men han mener, at [Person A] blev dræbt.

»Selvfølgelig blev han dræbt – af systemet - fordi han ikke blev behandlet for sine sygdomme, og fordi hans skæbne blev ignoreret i et samfund, hvor liv har sådan en lav værdi. Spørgsmålet er: Havde nogen intentioner om at dræbe ham, og hvem var det? Indtil du kan sige dette klart, må du være forsigtig,« skriver han i e-mailkorrespondancen med Finans.

Dét har [Klager] ellers ikke just været. Han har ved flere lejligheder udråbt navngivne personer som [Person A]s mordere. Det fik en af de russiske efterforskere, som er blevet sat på den såkaldte [Person A]-liste, til at lægge sag an mod ham i London i 2013. Retssagen endte med at blive afvist, fordi den ifølge dommer Simon i London High Court ikke hørte hjemme i den engelske retssal. Men dommeren fastslog, at [Klager] gik over stregen med sine anklager.

»Kausalforbindelsen, som man ville forvente i sådan en alvorlig anklage mangler fuldt ud, og intet bliver sagt om tortur eller mord. (...) Forsvaret er ikke kommet tæt på at fremlægge kendsgerninger, som – hvis de blev bevist – kunne retfærdiggøre det stik af bagvaskelse,« lyder det i dommen.

I artiklen er der her indsat billeder af den omtalte britiske dom, hvor den ovenfor gengivne passage er markeret med gul baggrundsfarve. Artiklen fortsætter:

”Da [Klager] forlod retssalen efter sagen, udlagde han ellers den afviste sag som en sejr:

»Dette var et chokerende eksempel på bagvaskelses-turisme,« sagde han til avisen The Guardian om den russiske efterforskers søgsmål.

[Klager] blev i 2013 idømt ni års frihedsberøvelse for skattesvindler i Rusland. I sin selvbiografi, Red Notice, beskriver han, hvordan [Person A] blev dømt efter sin død. Det var første gang siden pave Formosus i år 897 at en sådan skæbne overgik en død mand.

»Selv Stalin, en af verdenshistoriens ivrigste masse-mordere, en mand, der havde mindst 20 millioner russiske dødsfald på samvittigheden, nedlod sig aldrig til at sætte en død mand på anklagebænken,« skriver [Klager] i Red Notice.

Men historien passer ikke. For selvom [Person A] nævnes som hjernen bag skatteffileriet, er det ifølge dommen kun [Klager], der bliver dømt. Konfronteret med dette ved sin vidneafhøring i den amerikanske retsproces i 2015 lød [Klager]s forsvare:

»Jeg er ikke en russisk strafferetsadvokat, så jeg kan ikke bedømme det«.

Så du holder dig til din forklaring, selv om dokumenterne viser noget andet?

»Ja.«”

I artiklen er der her indsat billeder af en engelsk oversættelse af den omtalte russiske dom. På billederne er ovenfor gengivne oplysninger vedrørende dommen markeret med gul baggrundsfarve. Artiklen fortsætter:

”[Filmmageren]s film er aldrig blevet en blockbuster. Selv om dokumentarfilmen har flere år på bagen, er der ikke mange i Vesten, der har set den. For det er lykkedes [Klager] og hans allierede at holde den væk fra den brede offentligheds kendskab. Planlagte visninger på tv i både Tyskland, Frankrig og Norge er blevet stoppet, ligesom finsk tv har undladt at vise den. En norsk filmfestival endte også med at tage [Filmmageren]s dokumentar af plakaten. Selv en planlagt visning i Europa-Parlamentet blev forhindret.

Tidligere i år indrømmede sekretariatschef Günter Schirmer fra Europarådets Parlamentariske Forsamlings afdeling for menneskerettigheder, der står bag Europarådets [Person A]-rapport, at den store tyske tv-station ZDF opgav at vise dokumentarfilmen efter pres herfra.

»Vores daværende førsteviceformand, Bernd Fabritius, sad tilfældigvis i ZDF’s bestyrelse i Tyskland og overbeviste med filer og beviser i sidste øjeblik de ansvarlige for programfladen om, at dette var et stykke disinformation,« fortalte Günter Schirmer under et møde i Europa-Parlamentet i januar i år.

Finans har bedt ZDF svare på, hvorfor det tilsyneladende ikke er den programansvarlige i ZDF, der beslutter, hvad der skal vises, og om tv-stationen har ligget under for et politisk pres. ZDF har ikke besvaret Finans’ spørgsmål.

»Jeg mener, at det er et klart udtryk for politisk censur,« siger [Filmmageren]. [Klager] understreger i et skriftligt svar, at han kæmpede for at forhindre visningen af [Filmmageren]s film, »fordi filmen promoverer en komplet falsk, fabrikeret og injurierende fortælling om [Person A], der blev dræbt i 2009, og som ikke kan tale for sig selv.«

Ved en høring i Europa-Parlamentet i januar blev [Klager] spurgt, om ikke der kunne være brug for en konstruktiv debat mellem ham selv og den russiske filminstruktør i lyset af deres forskellige udlægninger af [Person A]-historien. Men forslaget fra den spørgende parlamentariker, Nicolas Bay fra Frankrig, blev modtaget med et direkte angreb.

»Tak for dit spørgsmål. Jeg vidste, at FSB (den russiske sikkerhedstjeneste, *red.*) ville få plantet et herinde. Jeg er glad for at adressere FSB,« svarede [Klager]. *Finans har spurgt [Klager] om de uregelmæssigheder, som vores research har af-dækket i den historie, han selv fortæller. Det har ikke været muligt at interviewe ham, og han har derfor fået tilsendt en række spørgsmål. Efter en umiddelbar gennemlæsning af spørgsmålene konstaterede han, at en af journalisterne bag måtte være på den russiske lønningsliste.»*

Artiklen afsluttes med en tidslinje under overskriften ”Hvidvaskjægeren [Klager]”. Af tidslinjen fremgår:

”1996 - [Klager] grundlægger [Klagers firma] i Rusland”

26. februar 2003 - Retten i Kalmykia, Rusland, afgør, at et af [Klagers firma]s investeringselskaber har betalt for lidt i skat.

5. maj 2003 - Appelsag ved retten i Kalmykia opretholder, at investeringselskabet har betalt for lidt i skat.

13. november 2005 - [Klager] nægtes indrejse i Rusland.
9. december 2005 - Retten i Kalmykia, Rusland, afgør, at et andet af [Klagers firma]s investeringsselskaber har betalt ca. 130 mio. dollars for lidt i skat.
- 2006 - En kriminel efterforskning mod [Klager] begynder på grund af skattesagerne i investeringsselskaberne.
- 2006 - Tre af [Klagers firma]s investeringsselskaber betaler 1,5 mia. kr. i skat.
4. juni 2007 - Politiet laver razzia hos [Klagers firma] og dets advokatfirma, Duncan Firestone, i Moskva, Rusland.
9. juni 2007 - Det investeringsselskab, der skylder 130 mio. kr. i skat, går konkurs. Skatten er ikke betalt.
11. og 20. september 2007 - De tre investeringsselskaber, der har betalt 1,5 mia. kr. i skat, omregistreres til nye ejere.
10. december 2007 - Storbanken HSBC, der er [Klagers firma]s' partner, advarer den russiske anklagemyndighed om tyveri af investeringsselskabernes værdier på baggrund af en sammensværgelse.
21. og 24. december 2007 - De tre investeringsselskaber ansøger om at få de 1,5 mia. kr. i skat refunderet.
26. december 2007 - De 1,5 mia. kr. i skat refunderes.
5. juni 2008 - [Person A] afhøres af russiske efterforskere.
7. oktober 2008 - [Person A] afhøres af russiske efterforskere.
24. november 2008 - [Person A] anholdes.
16. november 2009 - [Person A] dør i fængslet.
28. juni 2011 - Læger for Menneskerettigheder angiver "medicinsk forsømmelse" som en afgørende årsag til [Person A]s død.
14. december 2012 - USA vedtager en [Person A]-lovgivning, som forhindrer en række navngivne russere i at rejse ind i USA og i at gøre forretning i lande med [Person A]-lovgivning.
11. juli 2013 - [Klager] idømmes 9 års fængsel i Rusland for skattesvind.

Efter offentliggørelsen

Den 13. marts 2019 bragte Finans artiklen "*Hvidvaskjægeren [Klager] vil ikke afsløre, hvem der finansierer hans arbejde*" med følgende underrubrik:

"Det er ifølge [Klager] ikke sikkert for ham at afsløre interne forhold om sit hvidvaskarbejde. Han fastslår, at han er idømt ni års fængsel i Rusland i en skueproces."

Af artiklen fremgår herefter:

"Den kontroversielle hvidvaskjæger [Klager] har viet en stor del af sit liv til at jage mistænkelige personer og virksomheders pengestrømme, anmelde sporene til politiet og lække oplysningerne til alverdens medier.

Men når han bliver bedt om at redegøre for sine egne pengestrømme, lukker han i. Hvem sponsorerer det arbejde, du og dit team udfører med at spore penge? Hvor meget koster det årligt?"

»Vi læner os op ad pro bonoadvokater (gratis advokatarbejde i det offentliges tjeneste, red.), efterforskere og frivillige verden rundt. Vi afslører ikke vores interne arbejde, fordi det ikke er sikkert at gøre det,« skriver [Klager], som Jyllands-Posten har stillet en række spørgsmål pr. e-mail.

Hvor rig er du i dag?

»Det kommenterer jeg ikke.«

[Klager] var tidligere en af de største udenlandske investorer i Rusland, hvor han etablerede investeringsfonden [Klagers firma] i 1996. Efter at hans skatterevisor, [Person A], i 2009 døde i et russisk fængsel, har [Klager] markeret sig som indflydelsesrig forkæmper for menneskerettigheder og som en mand, der afslører bankers facilitering af hvidvask. Hans pengespor har bl.a. ført ham til storbankerne Nordea og Danske Bank, hvis hvidvasksager i dag fremstår veldokumenterede.

Dømt ved russisk domstol

Ifølge [Klager] blev [Person A] tortureret og dræbt i fængslet, fordi han afslørede et komplot, hvor bl.a. russiske efterforskere var med til at stjæle tre af [Klager]s investeringsselskaber, som efterfølgende blev brugt til at lænse den russiske statskasse for 1,5 mia. kr. Ifølge hans kritikere udnytter [Klager] [Person A]s tragiske død til at fjerne fokus fra, at han begik skattesvindler i Rusland. Det er han idømt ni års fængsel for af en russisk domstol, i en sag, som han selv mener, var en politisk motiveret skueproces.

De russiske myndigheder efterforskede i begyndelsen af 2000'erne flere af [Klager]s investeringsselskaber for skattesvindler. To af dem var placeret i den russiske region Kalmykia, hvor selskaber kan opnå gunstige skatteforhold under visse forudsætninger. Blandt andet hvis mindst halvdelen af de ansatte er handicappede.

En domstol i Kalmykia afgjorde i 2003, at et af [Klagers firma]s investeringsselskaber ulovligt havde udnyttet reglerne ved proforma at ansætte en uuddannet mand uden kvalifikationer, en arbejder og en maskiningeniør i investeringsselskabet for at opnå skatterabatten.

En af de handicappede, O. E. Bukaev, afgav vidneforklaring i retten. Her forklarede han, at han havde været handicappet siden barndommen og havde arbejdet som bygningsmaler, murer og i en sauna. Omkring 2000 blev han tilbudt ansættelse i to af [Klagers firma]s investeringsselskaber, men kun på papiret, forklarede han. Han blev løbende betalt og skulle som modydelse levere en kopi af sit pas og det certifikat, der dokumenterede, at han var handicappet. Han udførte ikke noget arbejde for investeringsselskaberne og beholdt sit normale job imens. I cirka halvandet år fik han penge for på papiret at være en af de handicappede ansatte, og han fik at vide, at han skulle svare, at han havde et rigtigt job i investeringsselskaberne, hvis nogen spurgte, lød hans forklaring.

Investeringselskabet tabte også appelsagen, og det var på grund af denne sag, at [Klager] flere år senere – i 2013 – blev idømt ni års fængsel. Ifølge dommen mod [Klager] var det [Person A], der udviklede planen om at snyde i skat.

Politisk motiveret dom

Ifølge [Klager] har en domstol i Storbritannien, Interpol, den britiske regering, Tyskland, Holland og USA alle konstateret, at det var en politisk motiveret domfældelse.

Har du på noget tidspunkt, da du investerede i Rusland, ikke betalt den korrekte skat?

»Den [Klagers firma]-fond, som jeg rådgav, betalte alle skatter på alle relevante tidspunkter i Rusland.«

[Klager] peger på, at han i 2006 – efter hans udvisning fra Rusland i november 2005 - modtog et dokument fra de russiske myndigheder, som fastslog, at der ikke var nogen kriminel efterforskning rettet mod ham. Han fastholder, at han er offer for et komplot.

»Virksomheder, jeg rådgav, var nogle af de største skattebetalere i Rusland og betalte 1,5 mia. kr. i skat i 2006. Hele beløbet blev stjålet med godkendelse fra højtstående russiske embedsmænd og endte på konti og i fast ejendom ejet af russiske embedsmænds familier,« skriver [Klager].

Han fastholder også, at [Person A] afslørede dette komplot og derfor endte i fængsel. [Klager] har tidligere beskrevet, hvordan [Person A] blev gennembanket af otte fængselsvagter og herefter efterladt til at dø i sin celle uden lægehjælp.

»Den russiske regering har udgivet mange optegnelser til [Person A]s familie, som viser, at [Person A] blev banket af otte fængselsvagter med gummiknipler,« skriver [Klager], som påpeger, at [Person A] blev fængslet, efter at han som vidne havde afgivet forklaring i en sag, hvor hans klient [Klagers firma] mente, at selskabet var udsat for et komplot.

Da den uafhængige organisation Læger for Menneskerettigheder udgav sin rapport om [Person A]s død i juni 2011, angav den medicinsk forsømmelse som en væsentlig dødsårsag, men nævnte intet om vold. En måned senere beskrev det Præsidentielle Menneskeretsråd i Rusland, at der var en begrundet mistanke om, at [Person A]s død skyldtes vold. Hans familie havde nemlig indberettet forslåede knoer og mærker på [Person A]s lig. I oktober 2012 fastholdt organisationen Læger for Menneskerettigheder i en tilføjelse til sin rapport konklusionen om, at [Person A]s død skyldtes manglende medicinsk behandling af hans sygdomme.”

[Klager]s klage er modtaget i Pressenævnet den 13. marts 2019.

2 Parternes synspunkter

2.1 [Klager]s synspunkter

God presseskik

Korrekt information, kildekritik og forelæggelse mv.

[Klager] har anført, at Finans i artiklen har bragt ukorrekte oplysninger, som er krænkende, skadelige og kan virke agtelsesforringende for ham. De faktisk forkerte oplysninger i artiklen kunne have været undgået, hvis journalisterne bag artiklen havde efterprøvet deres oplysninger tilstrækkeligt inden offentliggørelsen.

Således burde journalisterne have undersøgt og inddraget de dokumenter, som [Klager] sendte til dem, og de offentligt tilgængelige oplysninger, som [Klager] havde henvist til under

forelæggelsen. Samtidig burde journalisterne have forholdt sig kritisk til oplysninger fra kilden [Filmmageren] i lyset af dennes forbindelser til-/ og finansielle støtte fra agenter for den russiske regering og fra de personer, der nød godt af bedrageriet for 230 millioner dollars, som [Person A] opdagede og blev slået ihjel for.

[Klager] og [Person A] har været ofre for seriøse forbrydelser i Rusland, og Finans har, ved at bringe ukorrekte og krænkende oplysninger om dem, ikke levet op til kravet i de presseetiske regler om, at ofre for forbrydelser og ulykker skal vises det størst mulige hensyn. Den negative omtale af afdøde [Person A] er belastende for hans familie, som fortsat arbejder på at få retfærdighed fra den russiske stat, og Finans bør pålægges at offentliggøre store billeder af de skader, [Person A] blev påført i fængslet, samt en undskyldning til hans familie.

[Klager] har indbragt sagen for Pressenævnet, da den er af stor offentlig interesse, fordi den vedrører de nye former for disinformation, der stammer fra korrupte og totalitære regeringer, i dette tilfælde den russiske. Det er [Klager]s opfattelse, at sagen vil kunne oplyse og uddanne journalister verden over i de nyeste russiske former for disinformation og statspropaganda.

- Forelæggelse i rimelig tid

[Klager] har anført, at han ikke fik rimelig tid til at besvare Finans' forelæggelsesspørgsmål forud for offentliggørelsen.

Den 11. marts 2019 kl. 09.04 GMT modtog [Klager] en mail fra én af journalisterne bag artiklen med en liste på 19 spørgsmål, som journalisten ønskede svar på den følgende dag kl. 14.00.

[Klager] sendte den 12. marts 2019 kl. 11.51 en mail til journalisten med svar på de 19 spørgsmål. I sin mail henviste [Klager] til forskelligt kildemateriale, som han opfordrede journalisten til at læse, da oplysningerne heri modsiger de falske og ærekrænkende udsagn og forkerte formodninger, som fremgik af journalistens spørgsmål.

Den 12. marts 2019 kl. 12.52 modtog [Klager] en mail fra journalisten med fire opfølgende spørgsmål, ligesom journalisten bad om yderligere dokumentation for [Klager]s oplysninger. Samme dag, kl. 13.07, fremsendte journalisten yderligere to spørgsmål til [Klager]. [Klager] besvarede de opfølgende spørgsmål i en mail, som blev sendt samme aften kl. 19.12, hvori han ligeledes havde vedlagt og henvist til dokumentation til støtte for sine oplysninger. Den påklagede artikel blev imidlertid bragt på Finans uden at have inddraget dokumenterne og oplysningerne, som [Klager] havde fremsendt, ligesom [Klager]s kommentarer, som han havde sendt til journalisten den 12. marts 2019 kl. 19.12, heller ikke fremgik.

Under pressenævns sagen har Finans ikke bestridt, at den påklagede artikel blev bragt samme dag, som [Klager] fik tilsendt opfølgende spørgsmål. Finans har heller ikke bestridt, at artiklen blev bragt, inden mediet havde modtaget de opfølgende svar fra [Klager]. Alligevel stilles der i artiklen spørgsmålstegn ved, om [Klager] kan dokumentere sine fremlagte synspunkter – dokumentation, der fremgik af den mail, som Finans modtog fra [Klager] få timer efter artiklens offentliggørelse.

Finans har ikke redegjort for nødvendigheden af at offentliggøre artiklen, inden Finans havde modtaget endeligt svar fra [Klager], dette selvom [Klager] svarede på de første 19 spørgsmål efter én dag, mens de seks opfølgende spørgsmål blev besvaret samme dag, som de blev stillet.

Den forhastede offentliggørelse af artiklen indikerer for [Klager], at Finans havde draget sine konklusioner i sagen, inden de blev forelagt for ham. Det kan i den forbindelse ikke retfærdiggøre offentliggørelsestidspunktet af artiklen, hvor Finans mod bedre vidende bragte ukorrekte og krænkende oplysninger, at [Klager] blev tilbudt en opfølgende artikel, som blev bragt den følgende dag.

- Påklagede oplysninger mv.

[Klager] har henvist til følgende fem tilfælde i artiklen, hvor Finans mod bedre vidende har bragt ukorrekt information og dermed har handlet i strid med god presseskik:

1. Om afhøring af [Person A] i 2008

[Klager] har henvist til følgende udsagn i artiklen, som er ukorrekt, krænkende og kan virke agtelsesforringende for ham:

”Men vidneafhøringerne af [Person A], som er offentligt tilgængelige, viser, at han ikke mødte op hos politiet for som whistleblower at afsløre et komplott. Han var indkaldt som vidne i en igangværende efterforskning, fordi han selv og [Klager] blev undersøgt for skattesvindel. [...] Men han beskylder dem ikke for at stå bag tyveriet. Han rejser ingen anklager mod dem. For [Filmmageren] er det afgørende. [...] Finans har gennemgået politianmeldelserne. [Person A] er ikke nævnt i dem.”

[Klager] har endvidere henvist til, at der af artiklen fremgår falske anklager fra kilden [Filmmageren], blandt andet:

”Og der er intet andet bevis for, at [Person A] afdækkede et tyveri af skattebetalingerne.

[...]

Ifølge ham er sandheden, at der slet ikke er nogen whistleblower, fordi begivenhederne ikke er foregået, som [Klager] hævder det.”

Det fremgår af artiklen, at [Person A] blev afhørt som mistænkt, da han afgav forklaring til en russisk efterforsker i 2008. Denne oplysning er ikke korrekt, hvilket [Klager] gjorde journalisten opmærksom på i sin mail af 12. marts 2019 kl. 11.51. At artiklens oplysning ikke er korrekt, fremgår også klart af den konkrete afhøringsrapport, som i dag fortsat er offentligt tilgængelig.

Som støtte herfor har [Klager] blandt andet henvist til, at det fremgår af en vidneforklaring, som [Person A] gav i oktober 2009, én måned før sin død, at han blandt andet forklarede følgende:

“I believe that the purpose of the criminal case framed up at the initiative of Kuznetsov A.A. was to suppress the founding and registration documents of the stolen companies and deprive the lawful owners of the companies of the control thereof. It was Kuznetsov A.A. who actually ruled the investigation, called witnesses for questioning, using the summons provided to him and signed by the investigator Karpov, conducted questioning, sent inquiries to banks and depositories in order to find the assets owned by the stolen companies, which at the same time were not targeted in the investigation of any case. ... In my opinion the criminal prosecution is the above person’s revenge against me, because during the meetings with Gordievsky S.E., investigator of the investigating committee at the RF Prosecutor's Office for the Southern Administrative District of Moscow, I informed him of the above circumstances and expressed the opinion that Kuznetsov A.A. had to be interrogated about the circumstances of stealing of Makhaon LLC, Rilend LLC and Parfenion LLC [...]

På baggrund af den af [Klager] fremlagte dokumentation kan beskyldningerne rejst i den påklagede artikel ikke retfærdiggøres.

2. Om [Person A]s død

[Klager] har anført, at Finans har bragt ukorrekte, krænkende og skadelige udsagn om [Person A]s død, idet Finans samtidig har undladt at inddrage dokumentation, som bekræfter [Klager]s oplysninger om dødsfaldet.

I forbindelse med forelæggelsen modtog Finans fotos og anden dokumentation, som har været offentligt tilgængelig i fem år inden artiklens offentliggørelse, og som beviser, at [Person A] blev udsat for vold i fængslet inden hans død. Således refererede [Klager] i sin mail af 12. marts 2019 kl. 11:51 til seks konkrete akter, mens han i sin opfølgende mail af 12. marts 2019 kl. 19:12 refererede til yderligere fire dokumenter vedrørende registrering af vold mod [Person A] samt fotos fra obduktionen af ham. Ingen af disse akter, som dokumenterer brug af gummiknipler og håndjern og omtaler navnene på de involverede fængselsvagter, bliver imidlertid nævnt i artiklen, hvor der i stedet fremgår følgende:

”[Klager] hævder, at der er flere rapporter fra de russiske myndigheder, der underbygger denne version.

Men da [Filmmageren] filmede sin dokumentar om [Person A], kunne han ikke få det til at gå op [...]

Organisationen Læger for Menneskerettigheder nævner heller ikke tortur eller vold med døden til følge i sin uafhængige rapport om [Person A]s død fra 2011.

[...]

Heller ikke [EU-parlamentariker] køber [Klager]s fortælling [...]

De fra [Klager] fremlagte beviser, bortset fra en rapport fra det Præsidentielle Menneskeretsråd i Rusland, omtales heller ikke i den opfølgende artikel, der blev bragt den 13. marts 2019.

I den påklagede artikel refereres der i stedet alene til en rapport 2011 fra Læger for Menneskerettigheder som dokumentation for, at [Person A] ikke blev banket i fængslet, fordi rapporten ikke indeholder oplysninger om vold. Rapporten blev i øvrigt ikke forelagt for [Klager] inden offentliggørelsen.

Årsagen til, at rapporten fra Læger for Menneskerettigheder ikke indeholder oplysninger om vold, er at rapporten blev offentliggjort, før den russiske regering havde frigivet beviser på, at [Person A] havde været udsat for vold. Under pressenævns sagen har Finans refereret til en tilføjelse fra 2012 til rapporten uden at nævne, at tilføjelsen ikke har inkluderet rapporter fra fængslet [”detention center records”]. Endvidere har Finans undladt at nævne, at det i tilføjelsen til Læger for Menneskerettigheds rapport blev konkluderet, at [Person A] havde været udsat for vold:

“it is not possible for such marks to be left through the ordinary use of handcuffs applied by trained personnel. It is my opinion that the severity of the injuries documented in the photographs and described in the autopsy report is inconsistent with accidental misapplication of the handcuffs by the trained personnel.”

Til støtte for formuleringerne i artiklen har Finans endvidere henvist til en mail fra Europarådsparlamentarikerne [EU-parlamentarikerne]. I en rapport fra 2013 fra Europarådet, udarbejdet af [EU-parlamentarikerne], fremgår det imidlertid, at *”Mr. [Person A] [...] died after being beaten with rubber batons.”* Endvidere fremgår følgende af en resolution, som blev vedtaget af Europarådet i januar 2014:

”5. After almost a year in detention, on 16 November 2009, Mr [Person A], whose state of health had further deteriorated, was transferred back to a detention centre equipped with relevant medical facilities. Following his arrival, he was beaten with rubber batons and died the same evening. Civilian emergency doctors called in by prison officials were kept waiting for more than an hour, after which they found Mr [Person A]’s lifeless body on the floor of a holding cell.”

Det kan således ikke retfærdiggøres, at Finans ikke har omtalt de skader, der blev påført [Person A], og at avisen har angrebet [Klager]s troværdighed ved at fastholde, at der ikke findes dokumentation for, at [Person A] blev banket.

3. Om den russiske skattedom mod [Klager] og om [Person A] blev dømt efter sin død [Klager] har henvist til anden halvdel af artiklens overskrift: *”- men kan man stole på manden, der er idømt ni års fængsel for skattesvindl?”*, idet han har anført, at artiklen indikerer, at man ikke kan stole på ham.

Journalisterne indhentede ikke [Klager]s kommentarer til dommen inden artiklens offentliggørelse. Hvis journalisterne havde gjort dette, ville [Klager] have oplyst, at den konkrete retssag og dom, hvor [Klager] blev dømt in absentia, var uberettiget og politisk motiveret, hvilket flere internationale aktører, herunder INTERPOL, den britiske, tyske regering og hollandske regering, ligeledes har udtalt.

Det kan dermed ikke retfærdiggøres i overskriften og artiklen at rejse tvivl om [Klager]s troværdighed på baggrund af den konkrete dom. Hertil har [Klager] bemærket, at den internationale kritik af dommen i Finans' opfølgende artikel den 13. marts 2019 bliver udlagt som værende [Klager]s subjektive vurdering på trods af, at der er tale om faktiske oplysninger.

Der rejses i artiklen endvidere tvivl om [Klager]s oplysninger om, at [Person A] i samme skattesag blev dømt efter sin død:

”Men historien passer ikke. For selvom [Person A] nævnes som hjernen bag skattefifleriet, er det ifølge dommen kun [Klager], der bliver dømt.”

Det er imidlertid offentligt kendt og fremgår af officielle dokumenter, at russiske anklagere i 2011, to år efter [Person A]s død, genåbnede sagen mod ham. I sin dækning har Finans alene fremlagt dokumentation for, at sagen blev ført mod [Klager], selvom det fremgår direkte retsdokumenter, som Finans også har refereret til, at sagen både angik [Klager] og [Person A]. Endvidere skrev den russiske anklagemyndighed på sin hjemmeside den 11. juli 2013 følgende om retssagen:

“In Moscow, a verdict in a criminal case on tax evasion in the amount of more than 500 million rubles. The prosecutor's office of the city (Moscow). July 11, 2013, 13:59 Today, July 11, 2013, the Tverskoy District Court of Moscow issued court decisions in a criminal case against a British citizen, 49-year-old [Klager] and Russian citizen [Person A].”

I artiklen fremgår herudover følgende krænkende udsagn, hvori der rejses tvivl om, hvorvidt det er korrekt, at [Klager] er blevet nægtet indrejse i Rusland, fordi han vurderes at være en trussel for den nationale sikkerhed:

”Men i november samme år blev [Klager] afvist ved sin indrejse til Rusland – ifølge [Klager] med argumentet om, at han var en trussel mod landets sikkerhed. [Filmmageren] har en anden udlægning [...] [Klager] afviser i en e-mail den forklaring. [...] Han har dog ikke sendt dokumentation for sine påstande, ligesom han ikke svarer på spørgsmålet om, hvorvidt han og [Klagers firma] har betalt den skat, de skulle i Rusland.”

[Klager]s oplysninger er faktisk korrekte og fremgår af en underretning til den britiske regering fra det russiske udenrigsministerium, som er tilgængelig på [Klager]s hjemmeside, russian-untouchables.com. Finans undlod at berigtige oplysningen i den opfølgende artikel af 13. marts 2019, hvor Finans i stedet alene har skrevet: *”[Klager] peger på, at han i 2006 – efter hans udvisning fra Rusland i november 2005 - modtog et dokument fra de russiske myndigheder, som fastslog, at der ikke var nogen kriminel efterforskning rettet mod ham.”*

Da Finans har været vidende om dokumentation for, at [Klager]s oplysninger er korrekte, burde Finans ikke have bragt de krænkende, udokumenterede udsagn fra [Filmmageren].

4. Om kilden [Filmmageren]

[Klager] har anført, at Finans ikke har efterprøvet de fremlagte beskyldninger fra kilden [Filmmageren], som i artiklen bliver fremstillet som en uafhængig researcher. I stedet har Finans bragt skadelige og krænkende udsagn fra [Filmmageren], som samtidig er udokumenterbare.

Samtidig har Finans i artiklen undladt at oplyse [Filmmageren]s forbindelser, herunder af finansiel karakter, til [Person B]. [Person B] er en russisk regeringsagent, som også arbejder for en russisk oligarkfamilie, der blev anklaget af det amerikanske justitsministerium for at modtage afkast fra det bedrageri på 230 millioner dollars, som [Person A] afslørede og blev slået ihjel for. Disse oplysninger fremgik af [Klager]s mails til Finans.

Det fremgår heller ikke af artiklen, at [Filmmageren]s kritiske film om [Klager] blev promoveret af statslige, russiske propaganda-tv-kanaler og den russiske statsanklager personligt. I den forbindelse har en russisk oppositionsfigur, Mr. Goldfarb, som tidligere har arbejdet med [Filmmageren], udtalt:

“This is the transformation of [Filmmageren] from an opposition journalist to a Kremlin propagandist. For me, [Filmmageren]'s reincarnation is a personal loss, since I have many years of friendship with him.”

Artiklens beskrivelse af [Filmmageren] som værende Putin-kritisk er således forældet, hvilket blandt andet kan ses ved, at [Filmmageren] har optrådt på statslige, russiske tv-kanaler, hvor Putin-kritikere ikke får taletid.

5. Om den britiske bagvaskelsessag

I artiklen omtales en britisk bagvaskelsessag, som blev anlagt mod [Klager] af en russisk politieforsker. Det fremgår imidlertid ikke af artiklen, at sagen blev afvist af dommeren, som mente, at sagsøgeren ville udnytte den engelske retsproces, ligesom det ikke fremgår af artiklen, at dommeren fandt, at hvis bagvaskelsessøgsmålet blev behandlet ved domstolen, ville sagsøgerens skyld ikke skulle vurderes individuelt men i relation til medlemskab af en kriminel organisation, og at dette potentielt kunne retfærdiggøre bagvaskelsen. Det fremgår heller ikke, at sagsøgeren blev dømt til at betale sagsomkostninger til [Klager]s firma, [Klagers firma].

2.2 Finans' synspunkter

God presseskik

Korrekt information, kildekritik og forelæggelse mv.

Finans har afvist, at artiklen er i strid med god presseskik.

Finans har oplyst, at mediet i sine artikler blandt andet beskæftiger sig med det faktum, at [Klager] som oftest tager det store, juridiske vokabularium i brug for med pression og trusler at bringe kritikere og medier, der drister sig til at publicere kritikken, til tavshed. [Klager]

mestrer disciplinerne fokusforskydning og proportionsforvrængning til perfektion, og de udføres i reglen ved at drukne kritiske spørgsmål vedrørende hans egen version af sandheden i enorme mængder af ensidigt produceret overinformation. Denne pressenævns sag er i sig selv blevet et sandhedsbevis på dette mønster.

Således har [Klager] i sine bemærkninger til Pressenævnet fokuseret på, hvad Finans *ikke* har skrevet, fremfor det faktiske indhold i de artikler, der klages over.

- Forelæggelse i rimelig tid

Finans har anført, at [Klager] har haft rig mulighed til at forholde sig til de enkelte oplysninger om sin person, og at han flere gange er blevet opfordret til at deltage i et telefoninterview, hvilket han ikke har ønsket, men alene kommunikeret via mail.

[Klager]s forudgående mailkontakt med Finans' journalister dokumenterer tydeligt, at Finans har arbejdet grundigt, seriøst og samvittighedsfuldt, og den understøtter de i artiklen anførte oplysninger, ligesom [Klager]s tilkendegivelser loyalt er refereret. Finans' journalister har således entydigt forelagt [Klager] de kritikpunkter, som skal vurderes med presseetikken som grundlag.

Der er – ligeledes i pagt med de vejledende presseetiske regler – udøvet professionel og kompetent kildekritik i relation til oplysninger fra såvel [Klager] som det væld af øvrige mundtlige og skriftlige kilder, der har bidraget til artiklernes tilbliven. [Klager] har som partskilde en umiddelbar og stor interesse i, at kun oplysninger, der styrker hans version af virkeligheden, lægges frem for offentligheden, og derfor er dele af hans klage til Pressenævnet et slet skjult angreb på mediernes frie redigeringsret.

Der er taget udstrakte hensyn til at forelægge [Klager] alt relevant materiale, og han har haft lejlighed til at imødegå alle kritikpunkter inden artiklernes offentliggørelse. Det ville imidlertid være en uhørt overfortolkning af punkt A.3 i de vejledende presseetiske regler, hvis medier pålægges at fremlægge samtlige faktuelle og ubestrideligt korrekte oplysninger for de parter, der måtte kunne føle sig kritiseret i den givne artikel forud for publicering – uagtet at disse oplysninger efter alle gængse vurderingsnormer hverken rummer angreb eller kritik af de pågældende, men derimod en faktuel og nøgtern opsummering af de pågældendes fortid.

Til støtte for, at alt relevant er forelagt, har Finans henvist til blandt andet følgende ekstrakter af den påklagede artikel af 12. marts 2019, hvoraf det fremgår, at Finans' journalister har taget udstrakt hensyn til loyalt at gengive [Klager]s svar på de kritikpunkter, der fremsættes imod ham:

”Men er [Klager] en helt, eller er sandheden også, at han kynisk har udnyttet [Person A]s død i et russisk fængsel til at fjerne fokus fra det faktum, at han som investor i Rusland var i søgelyset for at begå skattesvindler - og endte med en dom på ni års fængsel for netop det? »Det er et ondsindet og anstødeligt spørgsmål. Da [Person A] blev myrdet, lovede jeg til minde om ham, hans familie og mig selv, at jeg vil

gøre alt i min magt for at søge retfærdighed for ham,« skriver [Klager] i en e-mail til Jyllands-Posten.

Han viger ikke fra sin egen version af historien: At han efter i 1996 at have grundlagt investeringsselskabet [Klagers firma] i Rusland blev landets største udenlandske investor. Men at han i 2007 blev udsat for et komplot, da russiske efterforskere ransagede hans kontor, stjal nogle af hans investeringsselskaber og efterfølgende brugte dem til at stjæle 1,5 mia. kr. fra den russiske statskasse. Da [Person A] som skatterevvisor afslørede komplotet, blev han fængslet, tortureret og slået ihjel.

[...]

I januar 2005 understregede [Klager] i en debat ved topmødet i Davos, at alle i Rusland vidste, at det ikke længere var acceptabelt ikke at betale skat. Men i november samme år blev [Klager] afvist ved sin indrejse til Rusland - ifølge [Klager] med argumentet om, at han var en trussel mod landets sikkerhed.

[Filmmageren] har en anden udlægning: »Den største løgn er, at hans skattesag er politisk motiveret, og at Putin personligt er efter [Klager], fordi han er bannerfører for menneskerettigheder. [Klager] blev en fjende af Rusland på grund af de skattemumre, som han og [Klagers firma] lavede,« siger han.

[Klager] afviser i en e-mail den forklaring.

Han skriver, at [Klagers firma] kort efter hans udvisning forespurgte de russiske myndigheder, om der var åbne strafferetlige efterforskninger, som kunne give det udfald.

»Vi modtog et officielt svar, som sagde, at der ingen var. Vi modtog også et svar, der hævdede, at jeg var udvist efter en paragraf i russisk lov, som erklærede mig en trussel mod den nationale sikkerhed,« skriver [Klager].

Han har dog ikke sendt dokumentation for sine påstande, ligesom han ikke svarer på spørgsmålet om, hvorvidt han og [Klagers firma] har betalt den skat, de skulle i Rusland.»

Finans har afvist, at [Klager] har fået for kort tid til at besvare Finans' spørgsmål i forbindelse med forelæggelsen. I den forbindelse har Finans understreget, at [Klager] tydeligt blev gjort opmærksom på, at han, hvis han mod mediets forventning ikke nåede at svare, kunne komme til orde i en opfølgende artikel umiddelbart efter.

I relation til vurderingen af om [Klager] har haft rimelig tid til at svare på de fremsendte spørgsmål, må det tages i betragtning, at [Klager] i næsten 10 år har beskæftiget sig indgående med at udbrede sin version af blandt andet [Person A]-sagen og de øvrige forhold, som artiklen behandler vedrørende hans person. Det er i den givne ramme hverken vanskeligt eller tidskrævende for [Klager] at svare på de meget enkle spørgsmål, som Finans måtte stille via mail, fordi [Klager] afviste at lade sig interviewe om sagen.

Da [Klager] udbad sig mere tid til at besvare de første spørgsmål, udsatte Finans publiceringen af artiklen i et døgn. 28 timer efter modtagelsen besvarede [Klager] disse spørgsmål. Dernæst fik han yderligere mere end seks timer til uddybende at svare på nogle få opfølgende spørgsmål, der kunne råde bod på mangler i de første besvarelser, ligesom tilbuddet om et interview fortsat stod ved magt. Da [Klager]s besvarelse endnu engang trak ud over Finans'

deadline og derfor ville forhale publiceringen yderligere af en artikel, som [Klager] havde alle interesser i at modarbejde og forsinke publiceringen af, bragte Finans artiklen baseret på de første svar og undlod at indlemme passager, som ville kræve kendskab til [Klager]s uddybende svar på de opfølgende spørgsmål.

Journalisterne har i det hele gengivet oplysninger fra materiale, som det ubestrideligt har været muligt at verificere ægtheden af og har konsekvent taget de nødvendige forbehold og fremlagt begge parter synspunkter i substantielle beskrivelser af det skete i de tilfælde, hvor det ikke har været muligt med ubestridelig sikkerhed at verificere de til rådighed værende facts i tilstrækkelig grad til at afgøre hvem af parterne, der har ret.

- Påklagede oplysninger

Til de enkelte klagepunkter har Finans anført, at [Klager], som det følger af nedenstående, ikke på et eneste punkt kan påvise, hvor Finans skulle have tilsidesat god presseskik, ligesom der ikke har kunnet påvises fejl i de enkelte klagepunkter:

1. Om afhøring af [Person A] i 2008

Det fremgår af artiklen, at [Person A] blev indkaldt som vidne i en igangværende efterforskning for skattesvindler, og at [Person A] i løbet af vidneafhøringerne navngav to efterforskere, som ifølge [Person A] tog del i en central ransagning og medvirkede til at beslaglægge officielle virksomhedsdokumenter. Men i oversættelsen af [Person A]s vidneforklaring fra russisk til engelsk, som i øvrigt er tilgængelig på klagerens egen hjemmeside, russian-untouchables.com (<https://www.russian-untouchables.com/eng/testimonies/>), beskyldte [Person A] ikke de to efterforskere for at stå bag tyveriet af klagerens virksomheder, og han rejste ingen anklager mod dem. [Klager] har hævdet, hvilket fremgår af artiklen, at [Person A] afslørede et komplot, og at navngivningen af de to efterforskere fra henholdsvis politiet og skattemyndighederne var grunden til, at [Person A] senere blev fængslet og slået ihjel.

Det er ikke korrekt, som anført af [Klager] i sin klage, at det er Finans, der i artiklen konkluderer, at [Person A] blev afhørt som mistænkt. Det er derimod den schweiziske parlamentariker [EU-parlamentariker], der i flere år har undersøgt [Person A]-sagen, og som i artiklen tydeligt er angivet som afsender af denne påstand. [EU-parlamentariker] har som medlem af Europarådets Parlamentariske Forsamling været bannerfører for at indføre resolutioner mod russere i Europa på grund af [Person A]s død – en europæisk pendant til den amerikanske [Person A] Act. I en mail til Finans skrev [EU-parlamentariker] den 5. marts 2019:

”The records of M.’s ([Person A]s, red.) interrogations on 5 June and 7 October 2008 are indeed records of an interrogation as a suspect. In the first one, M. (repeatedly!) names the police officers he suspects of involvement in the crime (that he and his client [Klager] were now accused of). In the second one, M. (in a lawyerly way) refers to and reaffirms his statement made on 5 June (which includes the names of the police officers) and then goes on to add additional detail and new information from his investigation since the first interrogation.”

2. Om [Person A]s død

Den påklagede artikel omhandler ikke, hvorvidt [Person A] blev udsat for vold i løbet af sin fængsling. Det er således korrekt, at Finans ikke afviser, at der eksisterer russiske optegnelser, som antyder, at [Person A] blev udsat for vold i fængslet. Det er imidlertid denne sag irrelevant, da Finans aldrig har anfægtet, at [Person A] skulle have fået bank under sit fængselsophold.

Artiklen forholder sig således udelukkende til [Klager]s påstand om, at [Person A] blev banket ihjel af otte fængselsvagter, hvilket af kilden [Filmmageren] er blevet betegnet som en løgn. I artiklen omtales Europarådets undersøger af [Person A]-sagen, [EU-parlamentarikerens] konklusion i sagen: [Person A] blev dræbt. Men som [EU-parlamentarikerens] har anført i sin mail til Finans, kan han trods sin undersøgelse *ikke* konkludere, at [Person A] blev banket til døde af otte vagter.

Finans har til brug for artiklen stillet [EU-parlamentarikerens] flere spørgsmål i en mail, som han besvarede den 5. marts 2019. Finans har oplyst, at det følgende er en præcis gengivelse af spørgsmål og svar i denne korrespondance:

”Finans: You mention in the documentary by [Filmmageren] that you agree that the Russian authorities did not kill [Person A], but that they did not take care of him.

This was my view at that time, in the middle of my long work to come to a understanding what may have happened. It’s a big difference off you intentionally kill somebody or if you allow it to happen by negligence. [Person A]s murdering happened as a result of something in between as I would say today. This shows you that it’s still nearly impossible to be absolutely precise.

Why do you think that [Person A] was not killed?

Of course he was killed - by the system, by the way he got not treated for his illnesses, by the way he's faith was ignored because a life has such a low value in that society. The question is, did somebody had the intention to kill him and who was this. Until you may say this clearly you have to be careful.

Why do you think that he died in prison?

Because he was beaten, he was forced to exist in conditions who deteriorated his health, he did not get the medicine he needed, the responsible people did not believe, what he told them. A sum of factors, many elements of violence, structural and systematically ones.

What do you think about [Klager] saying that [Person A] was beaten to death by 8 guards?

It may be , but I can not say this for sure, because I do not know as much as [Klager].”

Artiklen beskriver desuden den rapport om [Person A]s død, som den uafhængige organisation Læger for Menneskerettigheder udgav i juni 2011, og som angiver medicinsk forsømmelse som en væsentlig dødsårsag. Det beskrives i rapporten, at [Person A] var syg og led af galdesten og kronisk aktiv galdeblære- og bugspytkirtelbetændelse, og at han på sin dødsdag

klagede over smerte og opkast, men modtog utilstrækkelig lægehjælp. Organisationen har skrevet i rapporten, at *”forsømmelsen var kalkuleret, bevidst, og umenneskelig. Han modtog utilstrækkelig medicinsk evaluering og behandling gennem sin tilbageholdelse og på dagen for sin død fortsatte dette [...] Den gentagne medicinske forsømmelse og tilsidesættelsen af Mr. [Person A]s velfærd var utvivlsomt en væsentlig faktor førende til hans død.”* [Finans’ fremhævelse, *Pressenævnet*].

[Klager] har under pressenævns sagen anført, at rapporten ikke kan bruges, fordi den blev lavet, inden de russiske myndigheder frigav beviser på vold til [Person A]s familie. Finans har oplyst, at [Person A]s familie senere indberettede, at hans lig havde mærker og forslåede knoer. Dette fik det præsidentielle Menneskeretsråd i Rusland til at konkludere, at der var en begrundet mistanke om, at [Person A]s død skyldtes vold. I oktober 2012 fastholdt organisationen Læger for Menneskerettigheder, i en tilføjelse til dens tidligere rapport, imidlertid sin konklusion om, at [Person A] døde på grund af manglende medicinsk behandling af sine sygdomme, hvorfor vold således ikke blev angivet som dødsårsag. Finans har blandt andet henvist til følgende konklusioner fra Læger for Menneskerettigheders tilføjelse til rapporten fra 2012:

”[...]

138. [...]

Consequently, the decision by the authorities at (detention facility no. 1) to restrain him and keep him in a cell for two hours without treating him sealed his fate and resulted in his death [Finans’ fremhævelse, *Pressenævnet*].

139. The PHR report also considered the injuries to Mr [Person A]’s wrists and concluded that such injuries “could cause considerable pain and or numbness to the hands” and that it was not possible for such marks to be left through the ordinary use of handcuffs applied by trained personnel. The report stated that the degree of the injuries documented in the photographs was inconsistent with accidental misapplication of the handcuffs by trained staff.”

Læger for Menneskerettigheder står i dag ved konklusionerne i rapporterne, og det er således ikke korrekt, som anført af [Klager], at organisationens konklusion blev lavet, inden den russiske regering frigav de dokumenter, som klageren anser som dokumentation for, at [Person A] døde som følge af vold.

Finans har valgt at bringe konklusionerne fra Læger for Menneskerettigheders rapport, da journalisternes kildekritik tilsiger, at disse har høj troværdighed og nuancerer/strider imod den udlægning af [Person A]s død, som ikke kun [Klager], men også en række aktører i den vestlige verden, som beskrevet i artiklen, har angivet som årsagsforklaring.

I en opfølgende artikel, *”Hvidvaskjægeren [Klager] vil ikke afsløre, hvem der finansierer hans arbejde”*, som blev bragt den 13. marts 2019, fremgår [Klager]s argumentation mod Læger for Menneskerettigheders udlægning, ligesom det igen fremgår, at der er forskellige udlægninger af, hvorvidt vold var den direkte årsag til [Person A]s død.

3. Om den russiske skattedom mod [Klager]

Til [Klager]s klage over manglende forelæggelse har Finans anført, at artiklen beskriver den ni år lange dom for skattesvig, som klageren er idømt. Dommen er et faktum, ikke et diskussionspunkt. I artiklen fokuseres der på [Klager]s påstand om, at [Person A] blev dømt sammen med ham – ifølge klageren som den første i Rusland siden år 897 – fordi påstanden er faktisk forkert, hvilket Finans forelagde for [Klager] under mailkorrespondancen inden offentliggørelsen.

Da svaret fra [Klager] [Gengivet under punkt 1, Sagsfremstilling, *Pressenævnet*], efter Finans' opfattelse, ikke er dokumentation for, at [Person A] blev dømt, bad journalisterne [Klager], da de sendte opfølgende spørgsmål, om at dokumentere sin påstand.

Finans har herefter oplyst, at [Klager] i 2015 blev afhørt under ed i en amerikansk retssal. Her blev han af en amerikansk advokat udspurgt om sin påstand om, at [Person A] blev dømt sammen med ham. Finans har i sine bemærkninger indsat en udskrift fra afhøringen, hvor "Q" er advokatens spørgsmål til [Klager] og "A" er [Klager]s svar:

"Q: So this is an English translation along with the Russian in the back, a judgment in the name of the Russian Federation. And if you go to the end of it, it convicts you of tax evasion, correct?

A. Yes

Q. And you have said many times that Mr. [Person A] was convicted posthumously. You've said that?

A. Yes.

Q. And on the first page it appears that it's dismissed against Mr. [Person A], correct?

A. No.

Q. Under paragraph 4 of Article 24 of the Code of Criminal Procedure of the Russian Federation. Do you see that?

A. Yes.

Q. So he wasn't convicted posthumously, right? You were wrong about that?

A. No. I don't -- I don't read it as such.

[...]

Q. Page 28 of 30. If you look at the top, there are page numbers on the top. I'd give you a Bates number, but mine is not Bates-numbered. Just look at the top of the page there. All right. It says "Sentenced." So on Bates No. 1434, the sentence only refers to you, correct?

A. I see my name here.

Q. "[Klager] found guilty of committing two crimes" and -- and then it goes on, right?

A. Correct.

Q. And there's nothing about Mr. [Person A] being convicted of anything, correct?

A. I'm not a Russian criminal lawyer, so I couldn't make a judgment about this – about this conviction.

Q. Well, it appears from these two entries that you were wrong. That he was never

convicted posthumously, right?

A. No.

Q. You -- your sticking to your position even though the document says otherwise?

A. Yes.

Q. Because you're not a Russian lawyer?

A. That's correct.

Q. All right. But you have Russian lawyers working for you, right?

A. I do.

Q. And they've reviewed this conviction, and they've said there's somewhere someplace in this conviction that it refers to Mr. [Person A] as being convicted of something?

MR. KIM: Objection. I think communications with his lawyers are topics that we should not answer.

MR. CYMROT: All right.

Q. So do you have any basis for saying that Mr. [Person A] is convicted of anything?

A. Yes.

Q. What's that?

A. Advice from my lawyers.

Q. Okay. You know, he just claimed privilege for you. I'm reading the document. It says "Case is dismissed. The individual decision to dismiss the crime case on the basis of paragraph 4 of Article 24." Do you see that? It's at the beginning. Then at the end, "Sentenced. Only [Klager]." You're sticking by your position no matter what, right?

A. Is there a –

15 MR. KIM: Objection to form.

A. My analysis is different than yours.

Q. Do you have anything in the document that you can point me to that suggests he's convicted?

A. I'm not a lawyer.

Q. Well, you read English, right?

A. I do read English, but I'm not a specialist on Russian law and Russian procedural procedure."

Det er ovenstående, samt [Klager]s egen beskrivelse af forholdene i sin selvbiografi, Red Notice, der danner baggrund for artiklens afsnit om klagers påstand om, at [Person A] blev dømt sammen med ham, da klager blev idømt ni års fængsel.

4. Om kilden [Filmmageren]

Finans har anført, at [Klager] flere gange har hævdet, at [Filmmageren] står i en form for afhængighedsforhold til Rusland og Vladimir Putin. Dette til trods for, at [Filmmageren] sandsynligvis er en af de største kritikere af Vladimir Putin og den russiske efterretningstjeneste og var stærkt kritisk over for Rusland, da [Klager] for år tilbage stadig offentligt roste Vladimir Putin. Hertil har mediet bemærket, at dette i det hele taget er et hyppigt anvendt argument, når [Klager] angriber kritikere, da han eksempelvis i dette sagsforløb har antydnet, at

den ene af Finans' journalister formentlig er russisk agent, alene baseret på karakteren af de spørgsmål, [Klager] har modtaget.

Finans har herefter henvist til, at [Klager] i et af sine svar til mediet skrev: *"As you would know from the US Department of Justice, Ms. [Person B] provided financial support for [Filmmageren]'s film."*

Finans har oplyst, at [Person B] er en russisk advokat, som har forholdt sig kritisk til [Klager], og som ifølge klager arbejder som agent for Rusland. Hun har været advokat for en virksomhed, som i USA er blevet anklaget på baggrund af klagerens oplysninger om tyveriet af de 1,5 mia. kr., som tre virksomheder, [Klager] ejede, fik refunderet i skat fra den russiske stat.

Artiklen omtaler ikke [Person B] og [Klager]s beskyldninger mod hende, men Finans har under researchen anmodet [Klager] om at dokumentere sin påstand om, at [Filmmageren]s dokumentarfilm om klager er finansieret af hende/Rusland. [Klager]s svar på Finans' opfølgende spørgsmål nr. 4 dokumenterer imidlertid ikke hans påstand om, at [Person B] har finansieret [Filmmageren]s film. Klager dokumenterer alene, at [Person B] har finansieret visningen af filmen. En visning, som af gode grunde er foregået efter, at filmen var lavet færdig.

5. Om den britiske bagvaskelsessag

Finans har anført, at det i artiklens beskrivelse af den bagvaskelsessag, der blev anlagt af en russisk efterforsker mod [Klager] i Storbritannien, fremgår klart og utvetydigt, at sagen blev afvist. Ifølge rettens afgørelse blev sagen afvist med begrundelsen misbrug af retsprocessen og/eller manglende jurisdiktion. Hvad enten begrundelsen var misbrug eller manglende jurisdiktion, handlede det ikke om, at dommeren anså sagsøgeren for at ville udnytte den engelske retsproces.

I rettens afgørelse beskrives det blandt andet, at det vil være misbrug af rettens tid og ressourcer at tage en bagvaskelsessag op, når sagsøgeren hverken har et ry at opretholde i Storbritannien eller kan få fuld oprejsning på grund af internationale sanktioner, herunder den amerikanske [Person A]-lov, der placerer sagsøgeren på en sanktionsliste.

Afvisningen af sagen er dog interessant, fordi dommeren i en meningstilkendegivelse i dommen selv mener at have givet sagsøgeren en form for "vindication", altså oprejsning. Det fremgår af retsbogen, at [Klager] ikke kan retfærdiggøre de injurierende beskyldninger mod sagsøgeren om, at han var skyld i eller delvis skyld i tortur og drabet på [Person A] – og om, at han ville fortsætte med at begå, være med til at begå kriminalitet eller dække over det. Dommeren skriver samtidig, at dommen ikke skal ses som udtryk for, at retten ikke kan gribe ind, hvis [Klager] fortsætter med at publicere bagvaskelse af den sagsøgte. [Klager] hævder i sin klage til Pressenævnet, at det fremgår af dommen, at i bagvaskelsessagen, hvis den skulle blive taget op, skulle sagsøgerens skyld ikke vurderes individuelt, men som en del af en kriminel organisation. I rettens konklusioner på dommens side 27 fremgår det dog, at dommeren ikke har set på muligheden for, at bagvaskelserne kan retfærdiggøres ud fra sagsøgerens deltagelse i en bred konspiration.

3 Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

I sagens behandling har følgende nævnsmedlemmer deltaget:

Jesper Rothe, Hans Peter Blicher, Ulrik Holmstrup og Marlene Borst Hansen.

Pressenævnet bemærker indledningsvist, at [Klager] ikke har dokumenteret at kunne klage på vegne af andre end sig selv. Pressenævnet kan derfor ikke tage stilling til spørgsmål om, hvorvidt Finans har handlet i strid med god presseskik i relation til [Person A] eller hans efterladte.

God presseskik

Korrekt information, forelæggelse, kildekritik mv.

[Klager] har klaget over, at Finans i artiklen mod bedre vidende har bragt ukorrekte, krænkende og skadelige oplysninger om ham, og at Finans har undladt at inddrage dokumentation til støtte for [Klager]s synspunkter, der fremlægges i artiklen. [Klager] har i den forbindelse klaget over, at Finans' forelæggelse forud for offentliggørelsen ikke var tilstrækkelig, og at han ikke fik rimelig tid til at forholde sig til den fremsatte kritik. [Klager] har også klaget over, at Finans ikke har udvist tilstrækkelig kildekritik.

Det følger af de vejledende regler for god presseskik, at det er mediernes opgave at bringe korrekt og hurtig information. Så langt det er muligt, bør det kontrolleres, om de oplysninger, der gives eller gengives, er korrekte. Kritik bør udvises over for nyhedskilderne, i særdeleshed når disses udsagn kan være farvet af personlig interesse eller skadevoldende hensigt. Oplysninger, som kan være skadelige, krænkende eller virke agtelsesforringende for nogen, skal efterprøves i særlig grad, inden de bringes, først og fremmest ved forelæggelse for den pågældende. Forelæggelse bør ske således, at der gives den adspurgte rimelig tid til at svare. Angreb og svar bør, hvor det er rimeligt, bringes i sammenhæng og på samme måde. Dette gælder i særlig grad krænkende eller skadelige udsagn, jf. punkt A.1 til A.4.

- Forelæggelse i rimelig tid

[Klager] har klaget over, at han ikke fik rimelig tid til at besvare Finans' spørgsmål under forelæggelsen forud for offentliggørelsen, og at visse af hans svar først fremgik af en opfølgende artikel, der blev bragt dagen efter den påklagede artikel.

På baggrund af sagens oplysninger har Pressenævnet lagt til grund, at Finans den 11. marts 2019 kl. 09.04 fremsendte 19 spørgsmål til [Klager]. Samme dag kl. 17.39 rykkede Finans [Klager] for svar og bad ham sende sine svar til Finans senest den følgende dag, den 12. marts 2019, kl. 11.00. [Klager] svarede kort efter, at han arbejdede på sine svar, men han ikke var sikker på, om han kunne nå at svare inden for den fastsatte deadline. Den 12. marts 2019 kl. 11.21 skrev Finans til [Klager] og forlængede hans deadline til samme dag kl. 15.00. Finans oplyste i den forbindelse, at [Klager]s svar måtte fremgå af en opfølgende artikel, hvis Finans ikke modtog hans svar inden den fastsatte deadline. Kl. 11.51 fremsendte [Klager] sine svar til Finans, hvortil Finans kl. 12.52 stillede fem supplerende spørgsmål. Disse blev besvaret af

[Klager] kl. 20.12 samme aften, hvor den påklagede artikel var blevet offentliggjort på Finans.dk.

Pressenævnet finder, at [Klager] ved henvendelsen om morgenen den 11. marts 2019 fik rimelig tid til at svare på de 19 spørgsmål inden den fastsatte deadline godt 24 timer senere. Nævnet har lagt vægt på, at det burde være muligt for [Klager] at besvare de konkrete spørgsmål uden længere forberedelsestid. Pressenævnet udtaler ikke kritik af Finans' forelæggelse i den forbindelse.

For så vidt angår de fem opfølgende spørgsmål finder Pressenævnet, at [Klager] ved modtagelsen af spørgsmålene måtte være vidende om, at Finans planlagde en snarlig offentliggørelse af artiklen, idet han tidligere samme dag var blevet oplyst, at hans svar ville blive bragt i en opfølgende artikel, hvis de blev modtaget efter Finans' deadline. Finans har i den forbindelse oplyst over for Pressenævnet, at artiklen blev bragt godt seks timer efter, mailen med de opfølgende spørgsmål blev sendt til [Klager]. Oplysningen herom er ikke bestridt af [Klager].

Pressenævnet finder herefter ikke grundlag for at udtale kritik af Finans for at have bragt artiklen, før mediet havde modtaget [Klager]s opfølgende svar. Nævnet har lagt vægt på, at også de opfølgende spørgsmål havde en karakter, som det for [Klager] burde være muligt at besvare uden længere forberedelsestid, samt at hans opfølgende svar blev inkluderet i artiklen "*Hvidvaskjægeren [Klager] vil ikke afsløre, hvem der finansierer hans arbejde*", som blev bragt på Finans.dk den følgende dag, den 13. marts 2019.

- Påklagede oplysninger

[Klager] har klaget over fem forhold i artiklen.

Pressenævnet bemærker generelt, at redaktøren i overensstemmelse med det almindelige princip om redaktørens ret til at redigere mediet som udgangspunkt er berettiget til at beslutte, hvad man vil bringe i mediet. Det vil sige, at det ligger inden for grænserne af redaktørens redigeringsret at undlade at omtale forhold, der for en af parterne eller andre forekommer centrale, ligesom det er op til redaktøren at vælge og fravælge materiale og kilder, så længe det samlede indtryk giver et retvisende billede.

Nævnet bemærker endvidere, det følger af medieansvarslovens § 43, at Pressenævnet træffer afgørelse i sager om, hvorvidt der er sket offentliggørelse i strid med god presseskik, jf. § 34, og hvorvidt et massemedie efter reglerne i lovens kapitel 6 er forpligtet til at offentliggøre et genmæle. [Klager]s klage indeholder spørgsmål vedrørende rigtigheden af forskellige faktiske forhold, som Pressenævnet, grundet spørgsmålenes karakter og omfang, ikke har mulighed for at efterprøve.

Ad 1) Om afhøring af [Person A] i 2008

[Klager] har klaget over, at Finans i artiklen har konkluderet, at [Person A] i 2008 rettelig blev afhørt som mistænkt i en skattesag i modsætning til [Klager]s oplysning om, at [Person A] afgav vidneforklaring som whistleblower i en svindelsag.

I artiklen fremgår blandt andet følgende:

[...]

Historien om whistlebloweren [Person A] er helt central i [Klager]s fortælling. Men vidneafhøringerne af [Person A], som er offentligt tilgængelige, viser, at han ikke mødte op hos politiet for som whistleblower at afsløre et komplot. Han var indkaldt som vidne i en igangværende efterforskning, fordi han selv og [Klager] blev undersøgt for skattesvindel.

[...]

I de offentliggjorte vidneafhøringer nævner [Person A] de to efterforskere talrige gange. Blandt andet fortæller han, at de var med til ransagningerne og til at beslaglægge officielle virksomhedsdokumenter. Men han beskylder dem ikke for at stå bag tyveriet. Han rejser ingen anklager mod dem. For [Filmmageren] er det afgørende.

»[Person A] blev indkaldt som vidne i en strafferetlig efterforskning; han gik ikke på eget initiativ for at rapportere en forbrydelse. [Klager] manipulerer ved at henvise til disse dokumenter som [Person A]s whistleblower-vidnesbyrd. Det er ikke sandt, at han her anklagede politifolk for tyveri af 1,5 mia. kr. Og der er intet andet bevis for, at [Person A] afdækkede et tyveri af skattebetalingerne. Derfor falder motivet i [Klager]s fortælling for at fængsle og dræbe [Person A] fra hinanden,« siger han.

Den schweiziske parlamentariker [EU-parlamentarikeren] har i flere år undersøgt [Person A]-sagen, og han har som medlem af Europarådets Parlamentariske Forsamling været bannerfører for at indføre resolutioner mod russere i Europa på grund af [Person A]s død.

I en email-korrespondance med Finans erkender han, at [Person A] rent faktisk blev afhørt som en mistænkt. Alligevel mener han, at [Person A] var whistleblower. Ifølge [EU-parlamentarikeren] skete advarslerne som whistleblower blot i politianmeldelser, der lå forud for vidneafhøringerne af [Person A].

Finans har gennemgået politianmeldelserne. [Person A] er ikke nævnt i dem, ligesom det er en direktør i storbanken HSBC, der som [Klagers firma]s partner advarer om et muligt svindelnummer og et komplot blandt embedsmændene.

»Først lancerer de en version, hvor [Person A] under sine vidneafhøringer angiveligt optræder som whistleblower. Når den forklaring falder fra hinanden, lanceres en ny. Og hvis den er rigtig – hvilket jeg ikke mener, at den er – så er [Person A] slet ikke whistleblower, fordi han ikke beskyldte politiet for tyveriet. Så har [Klager] rejst verden rundt og gjort en helt forkert mand til helten i historien, som amerikanernes lovgivning er navngivet efter,« konstaterer [Filmmageren].

Ifølge ham er sandheden, at der slet ikke er nogen whistleblower, fordi begivenhederne ikke er foregået, som [Klager] hævder det. Men det er [EU-parlamentarikeren] uenig i. Han mener, at [Klager] er pålidelig.

[...]”

Det fremgår af den skriftlige forelæggelse forud for offentliggørelsen, at [Klager] i sin mail til Finans af 12. marts 2019 kl. 11.51 besvarede følgende spørgsmål vedrørende afhøringerne af [Person A] i 2008:

“9) [Person A] was questioned on the 5th of June and 7th of October 2008. According to you [Person A] went to the police as a whistleblower and accused two officers (Pavel Karpov and Artem Kuznetsov) for being part of the crime of stealing your companies (that were used to steal the 230 mio. dollars paid in taxes). But in his testimonies – which we have come in possession of via [EU-parlamentarikerer] – [Person A] seems to be questioned as a suspect in an ongoing tax case. And he does not accuse Karpov or Kuznetsov of stealing the companies although he mentions their names several times. Why are you saying that [Person A] was a whistleblower?”

Have you actually read [Person A]’s testimony? If so, you would have seen that the answer is self-evident and doesn’t support your allegations.

It was not a “tax case” but the criminal case on fraud opened on 05.02.2008 in response to the criminal complaint filed [Person C], HSBC officer and [Person A] testified in this case as a representative of [Person C].

[Person A]’s testimonies are in the public record and on the [Person A] justice campaign website, and have been for a long time. It is clear from the text of his testimony that he is not a suspect, but is giving testimony in his professional capacity, legally representing his client, [Klagers firma], whose criminal complaint caused an investigation to be opened into the fraud against [Klagers firma]. [Person A] described the findings of his investigation of the fraud against [Klagers firma] and identified who played a role in the fraud, including how police officers targeted [Klagers firma], and how Karpov and Kuznetsov breached their official duties to assist the criminals.”

Som anført ovenfor har Pressenævnet ikke mulighed for at efterprøve, i hvilken egenskab [Person A] afgav vidneforklaringer under de omtalte afhøringer i 2008.

Pressenævnet finder, at Finans på tilstrækkelig vis har forelagt de fremsatte beskyldninger for [Klager], og at [Klager]s bemærkninger af 12. marts 2019 er enslydende med hans synspunkter vedrørende afhøringerne af [Person A] i 2008, som er gengivet i artiklen. Nævnet finder videre, at det klart fremgår af artiklen, at det er udtryk for kilderne [Filmmageren] og [EU-parlamentarikerer]s vurdering, at [Person A] i 2008 blev afhørt som mistænkt og ikke gav forklaring som whistleblower.

På baggrund af ovenstående finder Pressenævnet, at Finans loyalt har redegjort for den kritik, der er rejst af [Klager]s oplysninger om de omtalte afhøringer, og nævnet udtaler ikke kritik.

Ad 2) Om [Person A]s død

[Klager] har klaget over, at Finans i artiklens fremstilling af [Person A]s død alene har inddraget en rapport fra 2011 fra organisationen Læger for Menneskerettigheder, som ikke blev forelagt for [Klager] inden offentliggørelsen. [Klager] har også klaget over, at Finans ikke har omtalt de dokumenterbare skader, der blev påført [Person A] i fængslet inden hans død.

Det fremgår af mailkorrespondancen mellem [Klager] og Finans forud for offentliggørelsen, at [Klager] i sin mail af 12. marts 2019 kl. 11.51 skrev følgende om [Person A]s død:

“10) You have on several occasions said that [Person A] was beaten to death by 8 guards. What kind of documentation do you have for stating this?”

The Russian government has released multiple records to the [Person A] family demonstrating that [Person A] was beaten by 8 riot guards with rubber batons. These include: the certificate of use of rubber batons from the prison, the death certificate referencing the suspected cerebral-cranial injury, and the forensic post-mortem stating that his injuries were consistent with the use of rubber batons.”

Finans stillede et opfølgende spørgsmål hertil, der i [Klager]s mail af 12. marts 2019 kl. 20.12 blev besvaret som følger:

“Regarding question 10:

Can you please send the “multiple records” from the Russian government proving that [Person A] was beaten to death by 8 guards?

Mr Borshev – the head of OPC (the Oversight Prison Commission of Moscow) after conducting its investigation stated the following:

“There were 8 guards participating in beating of the lawyer [[Person A]] in Matrosskaya Tishina [detention centre]” – confirmed by the human right commissioner [Mr Valery Borshev]. (emphasis added)

[https://www.bbc.com/russian/russia/2011/11/111128_\[Person A\]_\[Klagers firma\]_report](https://www.bbc.com/russian/russia/2011/11/111128_[Person A]_[Klagers firma]_report)

Certificate on use of handcuffs, issued by Matrosskaya Tishina Detention Center, 16 November 2009:

“16.11.2009 19:30 min. Assistant Deputy to Head of Detention Center, Lt O G Kuznetsov at collection point post ... rubber baton was applied to ... [Person A].”

RUS: <http://russian-untouchables.com/rus/docs/D310.pdf>

ENG: <https://drive.google.com/file/d/oB6nugCIZ1LPPOXpFdFdkUUN-LUnc/view?pref=2&pli=1>

Death Certificate of [Person A], 16 November 2009, signed by officials of Matrosskaya Tishina Detention Center, identifies suspected cerebral cranial injury.

RUS: <http://russian-untouchables.com/rus/docs/D386.pdf>

ENG: <https://drive.google.com/file/d/oB6nugCIZ1LPPUHV1cWhnNzRS-bHM/view?pref=2&pli=1>

Official Post Mortem Photographs, 17 November 2009.

[I mailen fremgår herefter fire billeder, som oplyses at vise “[Person A]’s Left Hand, [Person A]’s Knuckles, [Person A]’s Left Knee og [Person A]’s Wrist”. Alle de affotograferede kropsdele ses at have mørke, blå mærker, *Pressenævnet*]

I den påklagede artikel fremgår følgende om [Person A]s død:

”Selve [Person A]s død er et andet kontroversielt omdrejningspunkt i hele sagen.

I [Klager]s version blev [Person A] fængslet og tortureret for til sidst at dø efter at være blevet lænket til sengen og gennembanket af otte vagter med gummistave. [Klager] hævder, at der er flere rapporter fra de russiske myndigheder, der underbygger denne version.

Men da [Filmmageren] filmede sin dokumentar om [Person A], kunne han ikke få det til at gå op: Han kunne simpelthen ikke få otte kampklædte betjente ind på den plads, der var i [Person A]s celle. Han endte derfor med at opfatte [Klager]s version af [Person A]s død som en løgn.

Organisationen Læger for Menneskerettigheder nævner heller ikke tortur eller vold med døden til følge i sin uafhængige rapport om [Person A]s død fra 2011. Den beskriver, at han var syg og led af galdesten og kronisk aktiv galdeblære og bugspytkirtelbetændelse, og at han på dagen for sin død klagede over smerter og opkast, men modtog utilstrækkelig lægehjælp.

»Forsømmelsen var kalkuleret, bevidst og umenneskelig. Han modtog utilstrækkelig medicinsk evaluering og behandling gennem sin tilbageholdelse og på dagen for sin død fortsatte dette,« skriver de uafhængige læger i rapporten. [Ordene ”*skriver de uafhængige læger i rapporten*” udgør et link til hjemmesiden [https://phr.org/wp-content/uploads/2011/07/\[Person A\]-report-july2011.pdf](https://phr.org/wp-content/uploads/2011/07/[Person A]-report-july2011.pdf), som indeholder en rapport af 28. juni 2011 fra International Forensic Program, PHR, Physicians for Human Rights, med overskriften ”*Forensic Review of [Person A] documents submitted by [Klagers firma] Fund*” samt følgende indledning ”*Physicians for Human Right’s International Forensic Program (PHR/IFP) was contacted by [Klagers firma] CEO [Klager] on December 16th, 2010 requesting a review of documents in their possession relating to the death in custody of their lawyer, [Person A] [...]*”, *Pressenævnet*]

»Den gentagne medicinske forsømmelse og tilsidesættelsen af Mr. [Person A]s velfærd var utvivlsomt en væsentlig faktor førende til hans død,« lyder en af konklusionerne.

Men der er i rapporten ikke et ord om vagter, der bankede [Person A] til døde. Finans har været i kontakt med organisationens daværende direktør, [Person E], men han ønsker ikke at udtale sig.

Heller ikke [EU-parlamentariker] køber [Klager]s fortælling om, at [Person A] blev banket til døde, men han mener, at [Person A] blev dræbt.

»Selvfølgelig blev han dræbt – af systemet - fordi han ikke blev behandlet for sine sygdomme, og fordi hans skæbne blev ignoreret i et samfund, hvor liv har sådan en lav værdi. Spørgsmålet er: Havde nogen intentioner om at dræbe ham, og hvem var det? Indtil du kan sige dette klart, må du være forsigtig,« skriver han i e-mailkorrespondancen med Finans.»

Dødsfaldet er ligeledes omtalt i den opfølgende artikel af 13. marts 2019, hvor der fremgår følgende:

»[Klager] har tidligere beskrevet, hvordan [Person A] blev gennembanket af otte fængselsvagter og herefter efterladt til at dø i sin celle uden lægehjælp.

»Den russiske regering har udgivet mange optegnelser til [Person A]s familie, som viser, at [Person A] blev banket af otte fængselsvagter med gummiknipler,« skriver [Klager], som påpeger, at [Person A] blev fængslet, efter at han som vidne havde afgivet forklaring i en sag, hvor hans klient [Klagers firma] mente, at selskabet var udsat for et komplot.

Da den uafhængige organisation Læger for Menneskerettigheder udgav sin rapport om [Person A]s død i juni 2011, angav den medicinsk forsømmelse som en væsentlig dødsårsag, men nævnte intet om vold. En måned senere beskrev det Præsidentielle Menneskeretsråd i Rusland, at der var en begrundet mistanke om, at [Person A]s død skyldtes vold. Hans familie havde nemlig indberettet forslåede knoer og mærker på [Person A]s lig. I oktober 2012 fastholdt organisationen Læger for Menneskerettigheder i en tilføjelse til sin rapport konklusionen om, at [Person A]s død skyldtes manglende medicinsk behandling af hans sygdomme.”

Pressenævnet finder, at den omtalte rapport fra Læger for Menneskerettigheder fra 2011, som blev lavet på foranstaltning af [Klager], ikke i sig selv indeholder oplysninger, der kan være skadelige, krænkende eller virke agtelsesforringende for [Klager]. Nævnet finder derfor ikke anledning til at udtale kritik af Finans for ikke at have indhentet [Klager]s kommentarer til rapporten inden artiklens offentliggørelse.

For så vidt angår Finans' omtale af [Person A]s dødsfald kunne det have givet et mere nuanceret billede af sagen, hvis det i den påklagede artikel også havde fremgået, at [Person A] blev udsat for vold, mens han var indsat i fængslet. Det fremgår imidlertid klart af artiklen, at den omtaler selve [Person A]s dødsfald og det faktum, at der er kilder, som modsiger [Klager]s offentlige udlægning af dødsårsagen. Da [Klager] samtidig er kommet til orde i omtalen, og det, navnlig af den opfølgende artikel, fremgår, at han har henvist til optegnelser fra den russiske regering, som viser, at [Person A] i fængslet blev banket med gummiknipler, finder nævnet efter en samlet vurdering ikke anledning til at udtale kritik.

Ad 3) Om den russiske skattedom mod [Klager]

[Klager] har klaget over, at Finans i artiklen har rejst spørgsmålstegn ved hans troværdighed på baggrund af en russisk skattedom fra 2013, hvor han blev idømt ni års frihedsberøvelse. [Klager] har i den forbindelse klaget over, at dommen ikke blev forelagt for ham inden offentliggørelsen, og at den internationale kritik af dommen ikke fremgår tilstrækkeligt klart af Finans' artikler.

På baggrund af sagens oplysninger har Pressenævnet lagt til grund, at det er ubestridt, at [Klager] i en russisk skatteretssag i 2013 blev idømt ni års frihedsberøvelse. Nævnet har videre lagt til grund, at Finans under forelæggelsen, i sin mail af 11. marts 2019 kl. 09.04 til [Klager], stillede flere spørgsmål i relation til [Klager]s skatteforhold i Rusland og til den konkrete dom, eksempelvis:

“7) In your book you claim that your problems in Russia were caused either because you fought against the oligarchs or because you criticized Putin. Isn't it possible that

your got into problems because of your aggressive tax planning that might even have been illegal?

8) Did you at any time when you invested in Russia not pay the proper taxes?

[...]

11) You have claimed that [Person A] was sentenced after his death. But according to the judgment from the court that was presented to you during your deposition during pre-trial in the Prevezon case in 2015 the case against [Person A] was dismissed. Why have you said that [Person A] was sentenced after his death? Do you have any documentation that proves this statement?

When did [Person A] start working for you?

12) Have you used [Person A]'s death in your favor to shift the focus from wrongdoings conducted by you and your companies?"

På den baggrund finder Pressenævnet, at [Klager] loyalt var oplyst om, at Finans i omtalen ville forholde sig kritisk til hans skattesager, hvorfor nævnet ikke finder, at Finans har handlet i strid med god presseskik ved ikke direkte at indhente [Klager]'s kommentarer til den omtalte dom, vis eksistens, som anført ovenfor, er ubestridt. Nævnet udtaler ikke kritik.

Nævnet finder endvidere, at Finans loyalt har redegjort for [Klager]'s oplysninger om den internationale kritik af dommen, idet der i den opfølgende artikel af 13. marts 2019 fremgår følgende:

"Det er han idømt ni års fængsel for af en russisk domstol, i en sag, som han selv mener, var en politisk motiveret skueproces.

[...]

Politisk motiveret dom

Ifølge [Klager] har en domstol i Storbritannien, Interpol, den britiske regering, Tyskland, Holland og USA alle konstateret, at det var en politisk motiveret domfældelse."

[Klager] har også klaget over artiklens oplysninger om, at det ikke er korrekt, at [Person A], efter sin død, blev dømt i samme skatteretssag fra 2013.

Det fremgår af sagens oplysninger, at Finans under forelæggelsen forud for offentliggørelsen bad [Klager] redegøre for sine oplysninger om, at [Person A] blev dømt i den omtalte skattesag. I forbindelse med de opfølgende spørgsmål bad Finans [Klager] specificere, hvor i dommen det fremgår, at [Person A] blev dømt. Af [Klager]'s svar til Finans, som blev sendt den 12. marts 2019 kl. 20.12, fremgår:

"Regarding question 11:

What you have send proves that [Person A] was part of the case which I don't think anyone has denied. But it does not prove that he was sentenced. I have read the verdict and it does not say anything about a sentence to [Person A]. If you stick to your claim that he was sentenced, then please send the part of the verdict that according to you proves this.

I've never made a claim that [Person A] was sentenced. I've made the claim that he was convicted. If you listen to any of my speeches on YouTube you will hear me quoted as saying "they found us both guilty. They couldn't do anything more to [Person A] because they already killed him. They sentenced me to nine years in absentia"

The posthumous trial document does not simply show that he was "part of the case", as you state, but clearly sets out that the trial that was held in 2013 was specifically against [Person A] (who was killed in 2009) and me, and that through the course of the trial it was "established" that [Person A] was the "mastermind" of the scheme."

Af den påklagede artikel af 12. marts 2019 fremgår herefter følgende om [Person A]s rolle i skatteretssagen:

" [Klager] blev i 2013 idømt ni års frihedsberøvelse for skattesvindel i Rusland. I sin selvbiografi, Red Notice, beskriver han, hvordan [Person A] blev dømt efter sin død. Det var første gang siden pave Formosus i år 897 at en sådan skæbne overgik en død mand.

[...]

Men historien passer ikke. For selvom [Person A] nævnes som hjernen bag skattefifleriet, er det ifølge dommen kun [Klager], der bliver dømt. Konfronteret med dette ved sin vidneafhøring i den amerikanske retsproces i 2015 lød [Klager]s forsvar:

»Jeg er ikke en russisk strafferetsadvokat, så jeg kan ikke bedømme det«.

Så du holder dig til din forklaring, selv om dokumenterne viser noget andet?

»Ja.«

[...] "

Pressenævnet finder, at [Klager] i sine forelæggelsesvar ikke fremkom med nye oplysninger eller synspunkter i forhold til de udsagn fra hans selvbiografi, Red Notice, som er gengivet i den påklagede artikel. Nævnet finder herefter ikke grundlag for at udtale kritik af Finans' dækning af spørgsmålet om, hvorvidt [Person A] ligeledes blev dømt i den omtalte skatterets-sag.

[Klager] har herefter klaget over, at der i artiklen rejses tvivl om, hvorvidt det er korrekt, at [Klager] er blevet nægtet indrejse i Rusland, fordi han vurderes at være en trussel for den nationale sikkerhed.

Det fremgår af sagens oplysninger, at [Klager] under forelæggelsen, i sin mail af 12. marts 2019 kl. 11.51, oplyste følgende til Finans:

"7) In your book you claim that your problems in Russia were caused either because you fought against the oligarchs or because you criticized Putin. Isn't it possible that your got into problems because of your aggressive tax planning that might even have been illegal?

No.

Shortly after I was expelled from Russia in November 2005, we sent an inquiry to the Russian authorities about whether there were any criminal allegations opened which would have precipitated that. We received an official response saying there were none. We also received a reply stating that I was expelled under an article of the Russian law declaring me a threat to national security.

8) Did you at any time when you invested in Russia not pay the proper taxes?

[Klagers firma] was one of the largest tax payers in Russia, its companies have been audited and found in compliance with tax regulations by the authorities. It was the fact that [Klagers firma] companies paid so much in taxes that made them attractive targets for corrupt officials and criminals specialising in fraudulent “tax rebates” as [Person A] pointed out in his testimony.”

[Klager]s svar ledte til et opfølgende spørgsmål fra Finans, som [Klager], i sin mail af 12. marts 2019 kl. 20.12, besvarede som følger:

“Regarding question 7:

Can you please send a copy of the official response from the Russian authorities where they state that there were no criminal allegations against you?

The document is attached. [[Klager] har vedlagt et russisk dokument samt en engelsk oversættelse heraf, som det fremgår blev sendt til ham fra “General Prosecutor Office of Russian Federation” den 27. april 2019, *Pressenævnet*]

Regarding my question 8:

You write that you paid a lot of taxes, but you do not answer my question which is: Did you at any time when you invested in Russia not pay the proper taxes?

The [Klagers firma] fund that I advised paid all taxes at all relevant times in Russia.”

Af artiklen fremgår blandt andet:

”I januar 2005 understregede [Klager] i en debat ved topmødet i Davos, at alle i Rusland vidste, at det ikke længere var acceptabelt ikke at betale skat. Men i november samme år blev [Klager] afvist ved sin indrejse til Rusland – ifølge [Klager] med argumentet om, at han var en trussel mod landets sikkerhed.

[...]

[Klager] afviser i en e-mail den forklaring. Han skriver, at [Klagers firma] kort efter hans udvisning forespurgte de russiske myndigheder, om der var åbne strafferetlige efterforskninger, som kunne give det udfald.

»Vi modtog et officielt svar, som sagde, at der ingen var. Vi modtog også et svar, der hævdede, at jeg var udvist efter en paragraf i russisk lov, som erklærede mig en trussel mod den nationale sikkerhed,« skriver [Klager].

Han har dog ikke sendt dokumentation for sine påstande, ligesom han ikke svarer på spørgsmålet om, hvorvidt han og [Klagers firma] har betalt den skat, de skulle i Rusland.”,

mens der i den opfølgende artikel, som blev bragt den 13. marts 2019, fremgår:

”Har du på noget tidspunkt, da du investerede i Rusland, ikke betalt den korrekte skat?

»Den [Klagers firma]-fond, som jeg rådgav, betalte alle skatter på alle relevante tidspunkter i Rusland.«

[Klager] peger på, at han i 2006 – efter hans udvisning fra Rusland i november 2005 - modtog et dokument fra de russiske myndigheder, som fastslog, at der ikke var nogen kriminel efterforskning rettet mod ham. Han fastholder, at han er offer for et komplot.

»Virksomheder, jeg rådgav, var nogle af de største skattebetalere i Rusland og betalte 1,5 mia. kr. i skat i 2006. Hele beløbet blev stjålet med godkendelse fra højtstående russiske embedsmænd og endte på konti og i fast ejendom ejet af russiske embedsmænds familier,« skriver [Klager].”

Pressenævnet finder, at Finans loyalt har gengivet [Klager]s oplysninger om, hvorfor han i november 2005 blev afvist indrejse i Rusland. Nævnet finder i den forbindelse, at bemærkningen i artiklen af 12. marts 2019 om, at [Klager] ikke havde fremsendt dokumentation for sine synspunkter, ikke var nødvendig, da Finans på offentliggørelsestidspunktet fortsat afventede svar fra [Klager] på de opfølgende spørgsmål, hvori Finans havde anmodet om netop denne dokumentation. Da [Klager]s oplysninger vedrørende udvisningen, som anført ovenfor, er korrekt og loyalt gengivet, finder nævnet ikke anledning til at udtale kritik.

Endelig har [Klager] klaget over kilden [Filmmageren]s udsagn vedrørende skattesagen:

”[Filmmageren] har en anden udlægning:

»Den største løgn er, at hans skattesag er politisk motiveret, og at Putin personligt er efter [Klager], fordi han er bannerfører for menneskerettigheder. [Klager] blev en fjende af Rusland på grund af de skattemumre, som han og [Klagers firma] lavede,« siger han.”

Som anført nedenfor har nævnet ikke fundet anledning til at udtale kritik af, at kilden [Filmmageren] medvirker i artiklen. Nævnet finder herefter, at det fremstår tilstrækkelig klart, at udsagnet er udtryk for kildens subjektive vurdering af [Klager]s skattesag, og Pressenævnet udtaler ikke kritik af Finans for at have bragt udsagnet.

Ad 4) Om kilden [Filmmageren]

[Klager] har klaget over, at Finans ikke har været tilstrækkelig kritisk over for kilden [Filmmageren].

I forhold til Finans' kildevalg finder Pressenævnet, at [Filmmageren] i artiklen udtaler sig kritisk omkring [Klager] og om [Klager]s udlægning i offentligheden af blandt andet hans russiske skattesag, [Person A]s rolle i den forbindelse samt [Person A]s død.

Nævnet finder, at dette gav Finans anledning til at være særligt opmærksom på at kontrollere grundlaget og rigtigheden af kildens oplysning, da kilden kunne være farvet af personlig interesse og skadevoldende hensigt. Det fremgår imidlertid klart af artiklen, hvem [Filmmageren] er, at han er kritisk over for [Klager], og at hans udtalelser derved kan være farvet af personlig interesse.

Nævnet finder derfor ikke grundlag for at kritisere, at [Filmmageren] medvirker i artiklen.

Ad 5) Om den britiske bagvaskelsessag

[Klager] har klaget over artiklens fremstilling af den britiske bagvaskelsessag, som blev anlagt mod ham i 2013 af en russisk efterforsker.

Af artiklen fremgår følgende om retssagen:

”Han [[Klager], *Pressenævnet*] har ved flere lejligheder udråbt navngivne personer som [Person A]s mordere. Det fik en af de russiske efterforskere, som er blevet sat på den såkaldte [Person A]-liste, til at lægge sag an mod ham i London i 2013. Rets-sagen endte med at blive afvist, fordi den ifølge dommer Simon i London High Court ikke hørte hjemme i den engelske retssal. Men dommeren fastslog, at [Klager] gik over stregen med sine anklager.

»Kausalforbindelsen, som man ville forvente i sådan en alvorlig anklage mangler fuldt ud, og intet bliver sagt om tortur eller mord. (...) Forsvaret er ikke kommet tæt på at fremlægge kendsgerninger, som – hvis de blev bevist – kunne retfærdiggøre det stik af bagvaskelse,« lyder det i dommen. [I artiklen fremgår en affotografering af dommen, hvor det gengivne afsnit er markeret med gul farve, *Pressenævnet*]”

Pressenævnet finder, at det klart fremgår af artiklen, at den anlagte bagvaskelsessag blev afvist af den britiske domstol, og at artiklens formulering om, at sagen ifølge dommeren ”*ikke hørte hjemme i den engelske retssal*” har dækning i de faktiske forhold. Nævnet finder endvidere, at det ligger inden for redaktørens redigeringsret, at Finans har valgt at gengive ovenstående uddrag fra dommerens meningstilkendegivelse i artiklen. Nævnet udtaler ikke kritik.

Pressenævnet finder, at Finans heller ikke i øvrigt har tilsidesat god presseskik.